

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

Studijní obor (kombinace): Penitenciární péče

DOMÁCÍ NÁSILÍ
DOMESTIC VIOLENCE

Bakalářská práce: 08-FP-KSS-4037

Autor:

Roman ŠILAR

Podpis:

.....

Adresa:

Lukavská 871

564 01 Žamberk

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Thelenová (roz. Sýkorová)

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
72	17	0	0	22	6+1CD

V Liberci dne: 25.11.2009

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:

Roman Šilar

Adresa:

Lukavská 871, 564 01 Žamberk

Studijní program:

Sociální práce

Studijní obor:

Penitenciární péče

Kód oboru:

7502R023

Název práce:

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Název práce v angličtině:

DOMESTIC VIOLENCE

Vedoucí práce:

Mgr. Kateřina Sýkorová

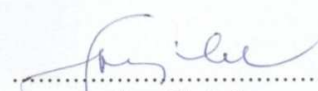
Termín odevzdání práce:

15. 04. 2009

Bakalářská práce musí splňovat požadavky pro udělení akademického titulu „bakalář“ (Bc.).

.....
vedoucí bakalářské práce

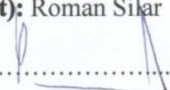

.....
děkan FP TUL

.....
vedoucí katedry

Zadání převzal (student): Roman Šilar

Datum: 28. 02. 2008

Podpis studenta:

Cíl práce:

Zjistit úroveň odborné způsobilosti policistů Policie České republiky, Okresního ředitelství Ústí nad Orlicí pro uplatnění institutu vykázání při incidentu se znaky domácího násilí.

Základní literatura:

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákona a trestní řád*. 25. vyd. Praha: Linde, 2007. 1090 s. ISBN 978-80-7201-675-4.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 1. vyd. Plzeň: A. Čeněk, 2004. 431 s. ISBN 80-86473-86-4.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila, MACHÁČKOVÁ, Radka, VITOUŠOVÁ, Markéta. *Domácí násilí: přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích*. 1. vyd. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2002. 143 s. ISBN 80-86284-19-0.

LOVASOVÁ, Lenka. *Rodinné vztahy*. 1. vyd. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. 32 s. ISBN 80-86991-66-0.

DUFKOVÁ, Ivana, ZLÁMAL, Jiří. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí: pracovní manuál*. 1. vyd. Praha: Střední policejní škola Ministerstva vnitra, 2005. 51 s.

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce.

V Liberci dne: 25. 11. 2009.

Roman ŠILAR

Poděkování

Rád bych na tomto místě poděkoval Mgr. Kateřině Thelenové za její ochotu, vstřícnost a trpělivost, za její jedinečnou pomoc, cenné rady a podnětné připomínky při realizaci této bakalářské práce.

Poděkování rovněž patří všem policistům - respondentům, kteří se podíleli na realizaci průzkumu a v neposlední řadě také všem mým blízkým za jejich toleranci, trpělivost a podporu.

Název bakalářské práce: Domácí násilí

Název bakalářské práce: Domestic violence

Název bakalářské práce: Hausgewalt

Jméno a příjmení autora: Roman Šilar

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2009/2010

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Kateřina Thelenová (roz. Sýkorová)

Resumé:

Bakalářská práce se věnuje problematice domácího násilí. Vychází ze současného stavu. Cílem bakalářské práce je zjistit úroveň odborné způsobilosti policistů Policie České republiky Okresního ředitelství Ústí nad Orlicí pro uplatnění institutu vykázaní při incidentu se znaky domácího násilí. V současné době je na základě reorganizace Policie České republiky obdobný organizační článek od 1. 1. 2009 označen jako Krajské ředitelství policie Východočeského kraje Hradec Králové, Územní odbor vnější služby Ústí nad Orlicí. Práce je strukturovaná do dvou celků. Teoretická část seznamuje s nabýváním odborné způsobilosti policistů, s problematikou domácího násilí a jeho dokumentace. Praktická část zjišťuje pomocí metody dotazování za využití dotazníku odbornou způsobilost policistů a jejich praktické zkušenosti s problematikou domácího násilí. Tato bakalářská práce napomáhá ke zvýšení odborné způsobilosti v problematice domácího násilí, dále pak v ověření funkčnosti interních předpisů Policie České republiky a v možnosti, aby zjištěné výsledky tyto interní předpisy Policie České republiky případně pozitivně ovlivnily.

Klíčová slova:

domácí násilí, znaky domácího násilí, výjezd k incidentu, násilná osoba, ohrožená osoba, vykázaní, odborná způsobilost, vzdělávání policistů, respondent, dotazník

Summary:

This bachelor work deals with the issue of domestic violence. It takes up from the current state. The aim of the work is to determine the level of professional skill of the police officers of the Police of the Czech Republic District Directorate Usti nad Orlici in applying the institute of expulsion of the offender from the shared dwelling during the solving of an incident showing signs of domestic violence. Since 1st January 2009 this organizational part of the Police is called Police of the Czech Republic, Regional Directorate Hradec Kralove, Territorial Department of External Service Usti nad Orlici. The work is composed from two main bodies. The theoretical part of the work introduces the reader to the issue of the police officers' gaining of their professional skills, and to the problem of domestic violence and its documentation. The practical part of the work uses the questioning method of a questionnaire to determine the level of professional skills of the police officers and their

practical experiences with the issue of domestic violence. This bachelor work assists in raising the professional skills in the issue of the domestic violence; furthermore it assists in testing of the functionality of the internal regulations of the Police of the Czech Republic and it creates the possibility to use the results of the questionnaire to positively influence these internal regulations.

Keywords:

domestic violence, signs of domestic violence, attendance to an incident, the violent person, the endangered person, expulsion of the offender from the shared dwelling, professional skill, education of Police Officers, respondent, questionnaire

Zusammenfassung:

Die Bakkalauerarbeit widmet sich der Problematik der Hausgewalt. Sie charakterisiert gegenwertigen Zustand dieser Problematik. Das Ziel dieser Bakkalauerarbeit ist, das Niveau der fachlichen Kompetenz der Polizisten der Tschechischen Republik des Kreisdirektoriums Ústí nad Orlicí festzustellen, für die Durchsetzung des Instituts der Ausweisung. Zum heutigen Tage, auf Basis der Reorganisierung der Polizei der Tschechischen Republik, wird ein ähnlicher Organisationsbereich seit dem 1.1.2009 als Kreisdirektorium der Ostböhmisches Region des Kreises Hradec Králové, territoriale Abteilung des Außendienstes Ústí nad Orlicí. Die Arbeit ist in zwei Einheiten strukturiert. In dem theoretischen Teil wird man mit dem Erwerben der fachlichen Kompetenz der Polizisten, mit der Problematik der Hausgewalt und deren Dokumentation bekannt gemacht. Der praktische Teil stellt die fachliche Kompetenz der Polizisten und deren praktische Erfahrungen mit der Problematik der Hausgewalt durch Anfrage-Methode unter Verwendung eines Fragebogens fest. Diese Bakkalaureatarbeit hilft zur Erhöhung der fachlichen Kompetenz in der Problematik der Hausgewalt und zur Funktions-Überprüfung der internen Vorschriften der Polizei der Tschechischen Republik und die Möglichkeiten eines positiven Beeinflussens dieser internen Vorschriften der Polizei der Tschechischen Republik durch die gewonnenen Ergebnisse.

Die Schlüsselwörter:

Hausgewalt, Zeichen von Hausgewalt, Ausfahrt zum Zwischenfall, gewalttätige Person, bedrohte Person, Ausweisung, fachliche Befähigung, Fortbildung der Polizisten, Respondent, Fragebogen

OBSAH

	<i>ÚVOD</i>	12
1	<i>TEORETICKÁ ČÁST</i>	15
1.1	Odborná způsobilost policistů Policie České republiky	15
1.1.1	Získávání odborné způsobilosti policistů.....	16
1.1.2	Odborná způsobilost policistů v problematice domácího násilí.....	18
1.1.3	Ostatní způsobilost policistů.....	25
1.2	Domácí násilí	26
1.2.1	Pojem a formy domácího násilí.....	26
1.2.2	Identifikace domácího násilí.....	28
1.2.3	Akteři domácího násilí.....	31
1.2.4	Další důležité pojmy.....	33
1.3	Postup policie v případech domácího násilí	34
1.3.1	Zákonná úprava postupu.....	34
1.3.2	Přijetí oznámení.....	36
1.3.3	Postup při zákroku na místě incidentu.....	36
1.3.4	Vyhodnocení hrozby a typických znaků domácího násilí.....	38
1.3.5	Vykázání.....	39
1.3.6	Když k vykázání nedojde.....	44
1.4	Dokumentace	44
1.4.1	Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí.....	43
1.4.2	Potvrzení o vykázání.....	46
1.4.3	Úřední záznam o vykázání.....	46
1.4.4	Úřední záznam o provedení kontroly.....	47
1.5	Spolupráce Policie ČR s jinými subjekty	48
2	<i>PRAKTICKÁ ČÁST</i>	49
2.1	Cíl praktické části	49
2.2	Stanovení předpokladů	49
2.3	Použité metody průzkumu	50
2.4	Popis zkoumaného vzorku	51

2.5	Průběh průzkumu.....	52
2.6	Výsledky a interpretace průzkumu.....	53
2.6.1	Vyhodnocení dotazníků.....	53
2.6.2	Ověřování předpokladů.....	61
2.6.3	Analýza výsledků.....	62
	<i>ZÁVĚR.....</i>	<i>65</i>
	<i>NÁVRH OPATŘENÍ.....</i>	<i>68</i>
	<i>SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ.....</i>	<i>69</i>
	<i>SEZNAM PŘÍLOH.....</i>	<i>72</i>

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá jedním z patologických jevů v naší společnosti, který se ne zřídka objevuje ve společném soužití dvou a více osob, kdy v žádném případě nezáleží na jejich vzájemném „postavení“. Jde o problematiku domácího násilí. Práce je určena zejména těm, kteří mají zájem o danou problematiku z jiného než standardního pohledu. Tento standardní pohled je veřejnosti nejčastěji znám, je nejčastěji medializován a spočívá např. v pohledu na oběť, děti, násilníka, a zahrnuje i různé statistické údaje. Jde např. o údaje, zda jsou domácí násilím více ohroženy, ženy, děti, senioři, nebo zase naopak – kdo je nejčastěji násilníkem a co tyto násilné sklony podnítilo.

Bakalářská práce je zpracována z pohledu odlišného. Nezabývá se příčinami, důsledky, ani násilníkem a ani obětí. Vysvětluje pouze základní pojmy nutné pro orientaci v předložené práci. Jde o pohled očima policisty, sebereflexi. Zda policisté Policie České republiky, kterým bylo zákonem svěřeno oprávnění uplatnit institut vykázání, jsou vůbec schopni být v tak složité problematice odborně způsobilí k rozpoznání domácího násilí, aby následně mohli uplatnit a dokumentovat institut vykázání při incidentu se znaky tohoto násilí.

Bakalářská práce je určena zejména těm, kteří mají zájem seznámit se se získáváním odborné způsobilosti policistů Policie České republiky i se získáváním odborné způsobilosti policistů v problematice domácího násilí. Je určena i těm, které zajímá „náročnost“ zejména administrativního postupu policistů Policie České republiky v problematice domácího násilí, podle kterého postupují, a který byl v rámci interních aktů řízení upraven. Tento postup je svojí složitostí naprosto odlišný od postupů všech ostatních subjektů, které se na problematice domácího násilí podílejí.

Práce je zpracována s cílem zjistit úroveň odborné způsobilosti policistů Policie České republiky, Okresního ředitelství Ústí nad Orlicí pro uplatnění institutu vykázání při incidentu se znaky domácího násilí. V současné době, na základě reorganizace Policie České republiky, je obdobný organizační článek od 1. 1. 2009 označen jako Krajské ředitelství policie Východočeského kraje Hradec Králové, Územní odbor vnější služby Ústí nad Orlicí (*který budu dále v této práci používat*).

Hlavním předpokladem práce je, že policisté Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Východočeského kraje Hradec Králové, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí jsou vzhledem k legislativě, systému vzdělávání u Policie České republiky a složitosti problematiky domácího násilí, odborně způsobilí pro uplatnění a dokumentaci institutu vykazání při incidentu se znaky domácího násilí.

Objektem zkoumání jsou policisté Policie České republiky, Krajského ředitelství Východočeského kraje Hradec Králové, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí.

Pro zjištění odborné způsobilosti policistů je ke sběru dat použita kvantitativní metoda, metoda dotazování za využití dotazníku.

Výzkumným vzorkem jsou všichni policisté v přímém výkonu služby ze všech osmi Obvodních oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství Východočeského kraje Hradec Králové, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí.

K výběru uvedeného tématu mě motivovala poměrně bohatá vlastní zkušenost s problematikou domácího násilí, kterou jako policista mám. Zejména v návaznosti na novelu zákona č. 283/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o Policii České republiky v platném znění s účinností od 1. 1. 2007, kdy byl touto novelou do uvedeného zákona zakotven institut vykazání.

V mnoha případech jsem se s incidenty se znaky domácího násilí setkal a v několika případech jsem institut vykazání uplatnil.

Souhlasím s tvrzením, že problematika domácího násilí je rozsáhlá a složitá, neboť ji nelze v žádném případě v obecné rovině vymezit. Přes tento souhlas bych se však přiklonil k názoru, že rozpoznat domácí násilí v jednotlivých incidentech nečiní policistům vážné problémy. Úskalí přináší až jeho dokumentace a velký objem úkonů, které musí policista na místě incidentu a bezprostředně poté provést. Obzvlášť zbytečná je složitá dokumentace incidentů, kdy domácí násilí zjištěno nebylo. V těchto případech, kterých je drtivá většina, dochází k nadměrnému administrativnímu zatížení. Je smutné, že tato nadměrná administrativní zátěž není nařízena zákonem, ale pouze interními akty Policie České republiky.

Nikoli posledním důvodem proč jsem si uvedené téma vybral, byla snaha o zvýšení své vlastní odborné způsobilosti v problematice domácího násilí. Do současné doby se mi však nepodařilo zjistit žádného autora (mimo autory interních předpisů Policie České republiky), který by se tématem odborné způsobilosti policistů Policie České republiky v problematice domácího násilí zabýval (Zda jsou policisté způsobilí k často i dlouhým rozhovorům

s účastníky incidentu, kteří jsou mnohdy handicapovaní. Zda jsou „sami“ na základě těchto rozhovorů a dalšího šetření schopni rozhodnout. Zda jsou vůbec ve dvoučlenné hlídce schopni na místě zakročit proti násilníkovi, oddělit zúčastněné osoby, zajistit lékařské ošetření, věnovat se dětem, vést rozhovory, provést nezbytná šetření, rozhodnout o vykazání a vše správně zadokumentovat.).

Praktický význam předložené práce je ve zvýšení mé vlastní odborné způsobilosti v problematice domácího násilí. Dále pak v ověření funkčnosti interních předpisů Policie České republiky a v možnosti, aby zjištěné výsledky tyto interní předpisy Policie České republiky případně pozitivně ovlivnily.

1 **TEORETICKÁ ČÁST**

Vzhledem ke stanovenému cíli bakalářské práce se v této části práce budu nejprve zabývat mechanismem získávání odborné způsobilosti policistů Policie České republiky a získáváním odborné způsobilosti policistů Policie České republiky v problematice domácího násilí. Dále v této části práce vysvětlím základní pojmy, které problematiku domácího násilí provázejí. Objasním samotné domácí násilí, co to vlastně je, a jak je možné je rozpoznat. V závěru této části popíšu dokumentaci incidentu se znaky domácího násilí a dokumentaci samotného institutu vykazání, který byl svěřen výlučně do kompetencí Policie České republiky.

1.1 **Odborná způsobilost policistů Policie České republiky**

Aby policista Policie České republiky mohl řádně a samostatně vykonávat svojí činnost dle platných zákonů a nařízení, musí být k této činnosti (výkonu služby) odborně způsobilý. Odbornou způsobilost k výkonu služby policista získá fyzickou způsobilostí a úspěšným absolvováním základní odborné přípravy na střední policejní škole Ministerstva vnitra. V rámci základní odborné přípravy je zajišťováno vzdělání, výcvik a rozvoj morálních a osobních vlastností policistů. Fyzickou způsobilost ověřují testy.¹ Splněním fyzických testů policista „...vyhovuje požadavkům na tělesnou zdatnost, jež stanoví ředitel bezpečnostního sboru služebním předpisem pro výkon služebního místa, na které má být ustanoven.“²

Po dosažení odborné způsobilosti je policista oprávněn samostatně pracovat a provádět výkon služby. Touto získanou základní odbornou způsobilostí se však policista nestává odborně způsobilým pro řešení problematiky domácího násilí.³

¹ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 3, *o školních policejních střediscích Policie České republiky*. Praha: 2007, s. 1.

² Zákon č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a předpisy související*. Praha: 2006, s. 13.

³ kapitola 1.1.2 Odborná způsobilost policistů v problematice domácího násilí

1.1.1 Získávání odborné způsobilosti policistů

Policista Policie České republiky získává svou odbornou způsobilost po celou dobu výkonu služby u Policie České republiky. Jde o celoživotní proces, který by měl rychle reagovat zejména na legislativní změny a na změny interních aktů řízení, které se rychle mění i bez návaznosti na změny legislativní. V neposlední řadě získává policista svoji odbornou způsobilost od služebně starších kolegů a pod metodickým vedením ji stále zkvalitňuje svými praktickými zkušenostmi.

Počátek nabývání odborné způsobilosti policisty začíná krátce po přijetí k Policii České republiky. Jedná se o odborný výcvik v trvání tří týdnů, kdy nově nastupující policista získává základní informace. Tento odborný výcvik je zaměřen na „...zvyšování znalostí a dovedností nezbytných pro zvládnutí základních činností potřebných k výkonu povinností a oprávnění policistů.“⁴ Jde především o proškolení z manipulace a zacházení se služební zbraní a základů znalosti zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky v platném znění. Dva týdny tohoto odborného výcviku policista absolvuje na školním policejním středisku příslušného krajského ředitelství policie. Týden pak formou odborné praxe na určeném útvaru Policie České republiky, která je zaměřena „...na ověření schopností policistů využívat získané znalosti a dovednosti v praktické činnosti.“⁵

Další část získávání odborné způsobilosti policistů Policie České republiky začíná základní odbornou přípravou. Za základní odbornou přípravu můžeme považovat „...vzdělávání, které poskytuje policistovi vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty potřebné pro výkon policejních činností, kterými je charakterizováno služební místo, na které je policista ustanoven při přijetí do služebního poměru.“⁶ Tato základní odborná příprava trvá v současné době tři měsíce a probíhá ve středních policejních školách Ministerstva vnitra. Uvedený stupeň vzdělávání je zakončen závěrečnou zkouškou, kdy po jejím úspěšném složení a splnění fyzické způsobilosti je „nový“ policista odborně způsobilý a kompetentní pro výkon povolání policisty.

⁴ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 3, o *školních policejních střediscích Policie České republiky*. Praha: 2007. s. 2.

⁵ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 3, o *školních policejních střediscích Policie České republiky*. Praha: 2007. s. 2.

⁶ Nařízení ministra vnitra č. 65, o *vzdělávání příslušníků Policie České republiky a zaměstnanců v pracovním poměru k České republice se zařazením v Policii České republiky v Ministerstvu vnitra v policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra*. Praha: 2007. s. 2.

Získáním odborné způsobilosti pro výkon služby policista:⁷

- je po fyzické stránce zdatný a způsobilý pro výkon služby
- umí bezpečně zacházet a manipulovat se služební zbraní
- umí vyhodnotit nutnost provedení služebního zákroku a v rámci tohoto zákroku a v souladu s taktikou použít nezbytné donucovací prostředky za účelem úspěšného provedení zákroku
- umí na místě zákroku vyhodnotit a v případě nutnosti omezit osobu na osobní svobodě
- zná své povinnosti a umí postupovat podle příslušných ustanovení zákona o Policii České republiky
- umí postupovat v souladu se zákonem o přestupcích
- má administrativní dovednosti za účelem dokumentace

Ve třetím roce služebního poměru příslušníka Policie České republiky má policista „...nárok na vykonání služební zkoušky. Služební zkouška se vykoná nejdříve 6 měsíců a nejpozději měsíc před uplynutím doby, na kterou je zařazen do služebního poměru na dobu určitou.“⁸ Služební poměr na dobu určitou je uzavírán v délce tří let od nástupu k Policii České republiky.

Služební zkouška se skládá z písemné a ústní části, případně též z části praktické. Jejím účelem je ověřit, zda policista má znalosti potřebné pro zařazení do služebního poměru na dobu neurčitou. Služební zkoušku policista vykonává před zkušební komisí, která je nejméně tříčlenná. Tuto komisi jmenuje a odvolává ředitel bezpečnostního sboru nebo jím pověřený funkcionář. O úspěšném vykonání služební zkoušky obdrží policista osvědčení, které vystaví předseda zkušební komise.⁹

Tímto vlastně končí „hromadné a organizované“ vzdělávání u Policie České republiky, a od této doby je odborná způsobilost policisty závislá na individuálním sebevzdělávání každého policisty v návaznosti na jeho zařazení na služební místo. Vzhledem k tomu, že v současné době dochází k častým legislativním změnám, které následně ovlivňují i několik právních norem, kdy na tyto změny mnohdy nereagují ani interní akty řízení, lze předpokládat, že vzdělávání policistů a jejich odborný růst nejsou tímto způsobem nejlépe zajištěny.

⁷ srov. FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. Praha: 2009.

⁸ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a předpisů souvisejících. Praha: 2006, s. 12.

⁹ srov. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a předpisů souvisejících. Praha: 2006, s. 12.

1.1.2 Odborná způsobilost policistů v problematice domácího násilí

O domácím násilí jako takovém se u Policie České republiky začalo hovořit v souvislosti se zákonem č. 91/2004 Sb., kterým se měnil zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, kdy byl do tohoto zákona vložen § 215a, který umožňuje postihovat týrání blízké a jiné osoby ve společně obývaném bytě nebo domě.¹⁰

Nejvýznamnější změna v problematice domácího násilí však nastala až s novelou zákona o Policii České republiky č. 283/1991 Sb., v platném znění, s účinností od 1. 1. 2007, kdy byl do tohoto zákona zakotven institut vykázání a zákaz vstupu násilné osoby do společného obydlí s ohroženou osobou.¹¹

V současné době je závazným pokynem policejního prezidenta svěřeno oprávnění vykázat osobu policistovi, který je služebně zařazen u Policie České republiky u služby kriminální policie a vyšetřování, nebo u služby pořádkové policie, pokud byl k posuzování incidentů se znaky domácího násilí řádně proškolen. Z uvedeného oprávnění jsou vyjmuti policisté pořádkové služby zařazení u hlídkové služby. Proškolení policistů mají zajistit pracovníci odboru pořádkové policie příslušného krajského ředitelství policie.¹²

Služba kriminální policie a vyšetřování

Služba kriminální policie a vyšetřování se sestává z odborů:¹³

- odbor obecné kriminality
- odbor hospodářské kriminality
- odbor technické ochrany
- odbor kriminalistické techniky a expertiz
- odbor analytiky a odboru operativní dokumentace

¹⁰ srov. Metodický pokyn ředitele úřadu služby kriminální policie a vyšetřování policejního prezidia České republiky č. 2, *kterým se upravuje postup Policie České republiky při oznámení, prověřování a vyšetřování případů domácího násilí*. Praha: 2004, s. 1.

¹¹ srov. Zákon č. 283/1991 Sb., *o Policii České republiky*. Praha: 2006, s. 24-28.

¹² srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 2.

¹³ srov. Služba kriminální policie a vyšetřování-Policie České republiky [online], [citováno 19.10.2009] <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-clanky-sluzba-kriminalni-policie-a-vysetrovani.aspx>

Za základní dva odbory lze označit odbor obecné kriminality a odbor hospodářské kriminality.

1) Odbor obecné kriminality

Odbor obecné kriminality „...na Krajském ředitelství a jednotlivá oddělení obecné kriminality na územních odborech v rámci kraje konají trestní řízení o trestné činnosti v oblastech, jako je násilná trestná činnost, trestná činnost majetkového charakteru včetně krádeží motorových vozidel, trestná činnost na úseku mládeže, mravnostní trestná činnost, toxikomanie, extremismus, požáry a výbuchy, včetně nejzávažnější trestné činnosti.“¹⁴

2) Odbor hospodářské kriminality

Odbor hospodářské kriminality „...na Krajském ředitelství a jednotlivá oddělení hospodářské kriminality na územních odborech v rámci kraje zpracovávají trestné činy proti měně a trestné činy daňové. Dále trestné činy proti hospodářské kázni, trestné činy proti hospodářské soustavě a vybrané trestné činy proti majetku. Nejčastěji vyšetřovanými trestnými činy jsou trestné činy podvodu, úvěrových podvodů, porušování povinnosti v řízení o konkurzu, porušení povinnosti při správě cizího majetku, ochrana měny, zpronevěry, neoprávněné držení platebních karet, úplatkářství a zvyhodňování věřitele.“¹⁵

Pořádková policie

Jde o jednu ze základních služeb Policie České republiky. O službu, která je praktickým pilířem policie, a policisté zařazení k této službě jsou v přímém kontaktu s občany, orgány obce a s právníky a fyzickými osobami. Základními výkonnými organizačními články Policie České republiky s územně vymezenou působností, které jsou zřízeny k plnění základních úkolů služby pořádkové policie, jsou obvodní oddělení policie, oddělení hlídkové služby a oddělení doprovodu vlaků.¹⁶

¹⁴ Služba kriminální policie a vyšetřování-Policie České republiky [online], [citováno 19.10.2009]
<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-clanky-sluzba-kriminalni-policie-a-vysetrovani.aspx>

¹⁵ Služba kriminální policie a vyšetřování-Policie České republiky [online], [citováno 19.10.2009]
<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-clanky-sluzba-kriminalni-policie-a-vysetrovani.aspx>

¹⁶ srov. Pořádková policie-Policie České republiky [online], [citováno 19.10.2009]
<http://www.policie.cz/clanek/poradkova-policie.aspx>

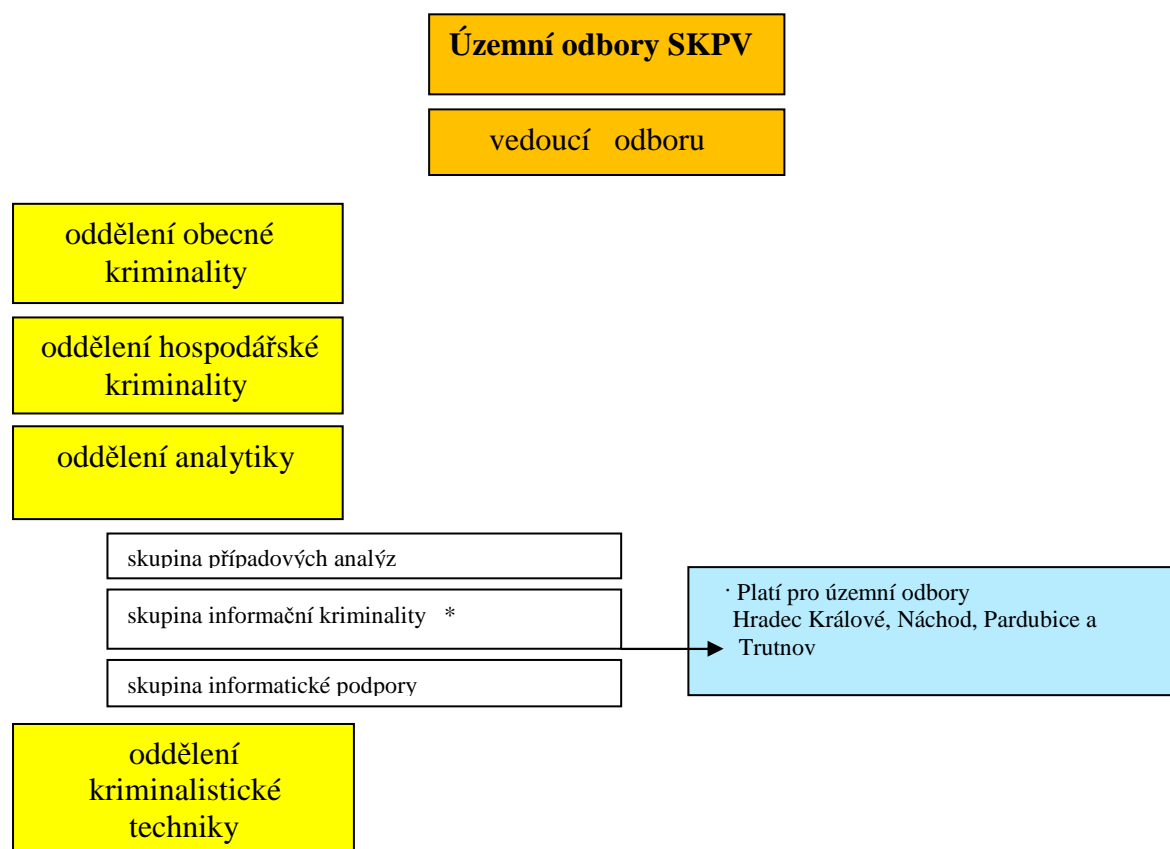
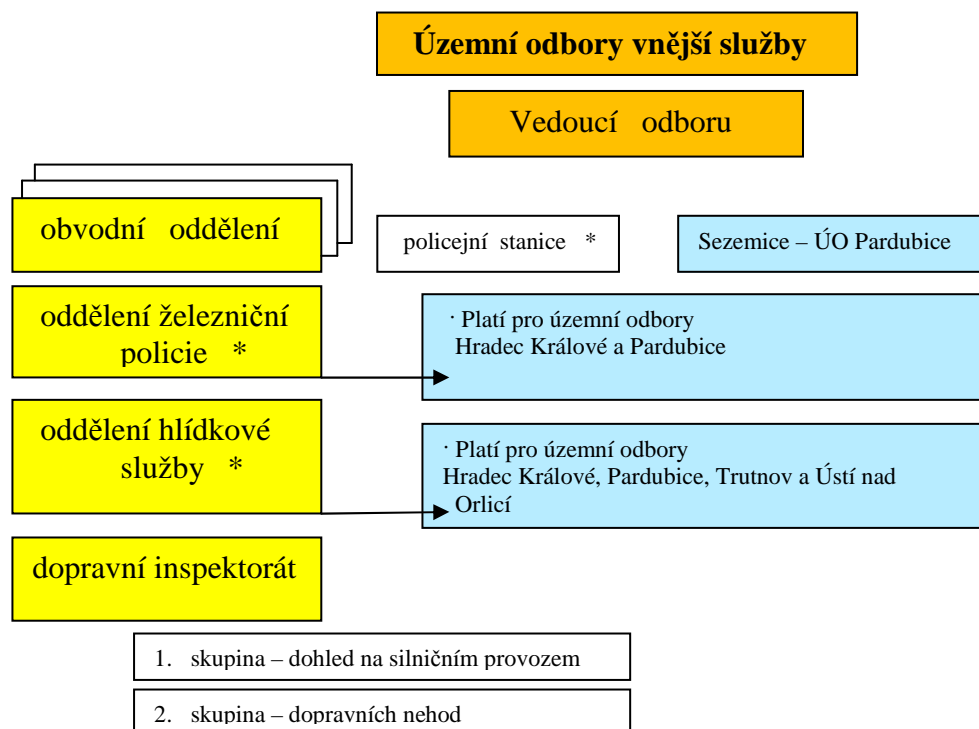
Mezi základní úkoly služby pořádkové policie patří zejména:¹⁷

- ochrana bezpečnosti osob a majetku
- spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení
- boj proti kriminalitě
- přijímání, evidování a prošetřování oznámení osob
- plnění úkolů v trestním, přestupkovém a správním řízení
- dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu

Lze předpokládat, že právě na základě zákonem daných úkolů policie a vzhledem k nepřetržitému výkonu služby byl institut vykázání svěřen právě Policii České republiky. Přesto se musím přiklonit k názoru, že problematika domácího násilí je značně odlišná (a svojí charakteristikou složitější) od ostatních problematik, které policie řeší. Složitost vidím zejména v mnohdy náročných a dlouhých rozhovorech s účastníky incidentů, v taktice zákroku, vytěžování informačních systémů, zajišťování potřebných zpráv a v následném postupu s násilníkem, s ohroženou osobou, dětmi atd. To vše je navíc nutné pokud možno rychle správně zadokumentovat. A pouze s minimálním počtem policistů.

¹⁷ srov. Pořádková policie-Policie České republiky [online], [citováno 19.10.2009]
<http://www.policie.cz/clanek/poradkova-policie.aspx>

Organizační schéma územních odborů
Krajského ředitelství policie Východočeského kraje¹⁸

¹⁸ srov. Příloha č. 3, Rozkazu ředitele Krajského ředitelství policie Východočeského kraje č. 2, *kterým se stanoví organizace Krajského ředitelství policie Východočeského kraje*. Hradec Králové: 2009, s. 1.

Proškolení policistů

Na základě článku 2, závazného pokynu policejního prezidenta č. 200 z roku 2008, o provádění vykázaní, je tedy zřejmé, že oprávněný policista musí být k posuzování incidentu se znaky domácího násilí řádně proškolen. Dále pak, že toto proškolení policistů zajistí pracovníci odboru pořádkové policie příslušného krajského ředitelství policie.¹⁹

Tyto dané skutečnosti jsou vše, co problematiku proškolení upravuje. Není dáno žádné časové schéma školení, jeho délka ani jeho tematická náplň. Není ani stanoven výstup školení (např. složení zkoušky nebo úspěšné složení testu), aby byla garantována úroveň proškolení. Stejně tak není nikterak stanoveno, jakým způsobem pracovník odboru pořádkové policie příslušného krajského ředitelství policie proškolení zajistí. Zda je provede sám, přizve externího školitele, či zda tímto školením pověří jinou osobu.

Na Územním odboru vnější služby Krajského ředitelství policie Východočeského kraje Ústí nad Orlicí je problematikou domácího násilí pověřen druhý koordinátor velitele vnější služby. Tento koordinátor zajišťuje proškolení všech oprávněných policistů odboru.

V současné době provádí jednotlivá proškolení na obvodních odděleních policie nepravidelně cca jedenkrát ročně, při služebních poradách. Policisté, kteří se této porady nezúčastní, jsou následně proškoleni svým přímým nadřízeným. Časové schéma proškolení není dáno. Operativně se vyvíjí dle potřeby. Délka školení však většinou trvá přibližně jednu hodinu. Hlavní tematickou náplní školení je problematika domácího násilí upravená v:

- §§ 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v platném znění
- závazném pokynu policejního prezidenta č. 200/2008 Sb., o provádění vykázaní, v platném znění

Další součástí školení je seznámení s případnými připomínkami intervenčních center, kontrolních a odvolacích orgánů a dalších subjektů.

Proškolení bývá zejména zaměřeno na následující okruhy:²⁰

- umět domácí násilí rozpoznat a odlišit je od jiných druhů násilí
- znát své povinnosti, oprávnění a možnosti pro řešení případů domácího násilí a umět je uplatnit
- změny oproti předchozí právní úpravě dle zákona o Policii České republiky

¹⁹ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 2.

²⁰ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008.

- změny oproti předchozí právní úpravě dle závazného pokynu policejního prezidenta č. 200 z roku 2008, o provádění vykazání, v platném znění
- spolupráce s intervenčními centry a orgány sociálně právní ochrany dětí
- chyby policistů, kterých se v rámci kraje v minulosti dopustili

Jediným výstupem z uvedených opětovných proškolení je podpis policistů na prezentační listině, jako doklad, že byli proškoleni, a tím jsou oprávněni vykázat osobu a řádně vyhodnotit incident se znaky domácího násilí.

Prvotní proškolení všech policistů k problematice domácího násilí a získání odborné způsobilosti na Územním odboru vnější služby Krajského ředitelství Východočeského kraje, Ústí nad Orlicí proběhlo na konci roku 2006 v návaznosti na novelu zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění s účinností od 1. 1. 2007, jak jsem již výše uvedl. Školení policistů provedli jejich přímí nadřízení (vedoucí jednotlivých obvodních oddělení) s obdobným časovým schématem a tematickou náplní jako v současnosti. Délka tohoto prvotního školení však byla odlišná, neboť toto proškolení trvalo déle, přibližně tři hodiny. Výstupem z uvedeného prvotního proškolení byl podpis policistů na prezentační listině, jako doklad, že byli proškoleni, a tím jsou oprávněni vykázat násilnou osobu nebo zakázat této osobě vstup do společného obydlí s ohroženou osobou a řádně vyhodnotit incident se znaky domácího násilí.

Prvotní proškolení bylo zejména zaměřeno na následující okruhy:²¹

- umět domácí násilí rozpoznat a odlišit je od jiných druhů násilí
- znát své povinnosti, oprávnění a možnosti pro řešení případů domácího násilí a umět je uplatnit
- neobávat se využít svých kompetencí
- znát základní kompetence spolupracujících subjektů

Tato právní úprava do 31. 12. 2008, ukládala na rozdíl od současné právní úpravy povinnost provádět institut vykazání podle správního řádu.²² K tomuto správnímu řádu však žádné proškolení ze strany Policie České republiky neproběhlo. Problémem bylo, že

²¹ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 6.

²² srov. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Praha: 2006, s. 26.

s postupem podle správního řádu neměla policie vlastně „žádné“ zkušenosti. Proto činil postup podle správního řádu v nestandardních situacích policistům problémy.

Způsobilost policisty k problematice domácího násilí

Aby byl policista schopen problematiku domácího násilí řešit a dokumentovat, musí být zejména znalý:

- zákona o Policii České republiky, hlavně ustanovení o omezení osobní svobody, umístění osoby do policejní cely, odnětí věci, vydání a odebrání zbraně, o prohlídce osoby, o vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek, o vykázání, o donucovacích prostředcích, použití pout, použití zbraně, ustanovení o zpracovávání informací policií, o podání vysvětlení, prokázání totožnosti, o získávání informací z evidencí²³
- závazného pokynu o provádění vykázání, především ustanovení a zásad pro úkony a zákroky policisty při uplatnění institutu vykázání, pravidel postupu policisty po oznámení incidentu, musí být znalý postupu při vyhodnocování hrozby nebezpečného útoku a zvláště závažného útoku a přítomnosti typických znaků domácího násilí, jakož i podmínek pro vykázání, postupu při vykázání, postupu při vykázání ve zvláštních případech, činnosti policisty po vykázání, kontroly dodržování povinností vyplývajících z vykázání a náležitostí úředních záznamů²⁴
- trestního řádu, zejména ustanovení o úkonech trestního řízení, omezení na svobodě, zajištění věcí, dokazování, o postupu před zahájením trestního stíhání,²⁵
- trestního zákona, zejména ustanovení o základech trestní odpovědnosti, působnosti trestního zákona, zvláštního ustanovení o stíhání mladistvých, trestných činech obecně nebezpečných, trestných činech hrubě narušujících občanské soužití, trestných činech proti rodině a mládeži, trestných činech proti životu a zdraví, proti svobodě a lidské důstojnosti, o trestných činech proti majetku²⁶
- zákona o přestupcích, zejména ustanovení o pojmu přestupku, zavinění, o věku a nepřičetnosti, o působnosti zákona, sankcích, musí znát zvláštní ustanovení o mladistvých, o

²³ srov. FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. Praha: 2009.

²⁴ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008.

²⁵ srov. NOVOTNÝ, František, RŮŽIČKA, Miroslav a kol. *Trestní kodexy Trestní zákon, Trestní řád a související předpisy (komentář)*. Praha: 2002.

²⁶ srov. NOVOTNÝ, František, RŮŽIČKA, Miroslav a kol. *Trestní kodexy Trestní zákon, Trestní řád a související předpisy (komentář)*. Praha: 2002.

zániku odpovědnosti za přestupek, zvláštní část se skutkovými podstatami přestupků, řízení o přestupcích²⁷

- zákona o sociálně-právní ochraně dětí, zejména ustanovení o sociálně-právní ochraně dětí, základních zásadách sociálně-právní ochrany, preventivní a poradenské činnosti²⁸

- informačních systémů Policie České republiky,

V těchto dalších problematikách získává policista svoji odbornou způsobilost samostudiem, sebevzděláváním a vlastními zkušenostmi.

1.1.3 Ostatní způsobilost policistů

Ostatní způsobilosti policistů Policie České republiky se rozumí další dvě způsobilosti nezbytné pro výkon služby, a to způsobilost zdravotní a osobnostní. Splnění zdravotní, osobnostní a fyzické způsobilosti jsou nezbytné podmínky i pro přijímací řízení žadatele do služebního poměru příslušníka Policie České republiky.

Zdravotní způsobilost

Zdravotní způsobilost policisty je pro výkon služby naprosto nezbytná. Odráží skutečnost, zda je policista po své zdravotní stránce schopen vykonávat povolání policisty a zda tomuto výkonu z jeho strany nebrání zdravotní překážky. Zdravotní způsobilost se posuzuje „...na základě výpisu ze zdravotnické dokumentace registrujícího lékaře, výsledku lékařské prohlídky a dalších potřebných vyšetření.“²⁹

Osobnostní způsobilost

Splnění osobnostní způsobilosti je pro výkon služby policisty také nezbytné. Za osobnostně způsobilého se považuje ten policista, u něhož byly podle závěru psychologa bezpečnostního sboru zjištěny takové osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru.³⁰

²⁷ srov. ČERVENÝ, Zdeněk, ŠLAUF, Václav. *Přestupkové právo, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. Praha: 2006.

²⁸ srov. Zákon č. 359/199Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění

²⁹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a předpisy související. Praha: 2006, s. 13.

³⁰ srov. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a předpisy související. Praha: 2006, s. 13.

Mezi nejvýznamnější požadavky kladené na způsobilost policisty ve věci domácího násilí, která se odlišuje od ostatních případů, patří dle mého názoru zejména znalost Hlavy VII zákona o Policii České republiky nazvané „Vykázání“. V této hlavě uvedeného zákona v §§ 44 až 47 se nachází jediný zákonem upravený postup pro případ vykázání. Mezi další specifické požadavky patří znalost práce s testem SARA DN pro identifikaci domácího násilí a vyhodnocení jeho hrozby. Dále je pak nutné umět sepsat záznam o incidentu se znaky domácího násilí a záznam o vykázání.

Přes tyto formální náležitosti, které jsou pro zvládnutí problematiky domácího násilí nezbytné, bych nechtěl zapomenout, že základním (i když nepsaným požadavkem) pro zvládnutí uvedené problematiky je rozumný, lidský a empatický přístup, většinou založený na životních zkušenostech a zkušenostech ze služební praxe policisty.

1.2 Domácí násilí

Vzhledem ke skutečnosti, že problematika domácího násilí je značně složitá a rozsáhlá, k čemuž přispívá i skutečnost, že samotný pojem „domácí násilí“ není zakotven v žádném právním předpisu, který by zakládal trestně-právní odpovědnost, pokládám za nezbytné v této kapitole objasnit samotný pojem domácího násilí. Jeho formy, identifikaci i jeho aktéry. Dále pak postup Policie České republiky v těchto případech, dokumentaci jednotlivých incidentů i formy spolupráce s jinými subjekty.

1.2.1 Pojem a formy domácího násilí

Širokou veřejností bývá často jako domácí násilí označován jakýkoli násilný incident, který se mezi osobami žijícími ve společné domácnosti odehraje. Jako definici lze přijmout, že domácí násilí je „...fyzické, psychické anebo sexuální týrání mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v soukromí, a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita

násilných incidentů se zpravidla stupňuje a u oběti vede ke ztrátě schopností včas zastavit násilné incidenty a efektivně vyřešit narušený vztah.“³¹

Již z této stručné ale výstižné definice je zřejmé, že oběť domácího násilí může být týrána fyzicky, psychicky nebo sexuálně. Možnosti týrání však můžeme rozšířit i o týrání emocionální, sociální a ekonomické.³² V praxi je však velmi častý souběh všech těchto forem týrání nebo kombinace některých z nich. Užití pouze jedné formy týrání násilnou osobou je naprosto ojedinělé.

Forma psychického násilí

Spočívá v ponižování oběti, urážení, obviňování, zákazech, zastrašování, v hrubém chování až vyhrožování, vydírání, ničení věcí oběti, terorizování.³³

Forma emocionálního násilí

Spočívá v soustavné kontrole oběti, co dělá, s kým se stýká, kam chodí, v zesměšňování, v citovém vydírání, ve výhrůžkách odebráním dětí a vyhozením z bytu.³⁴

Forma fyzického násilí

Jde o fyzické ubližování oběti. Projevuje se fackami, bitím rukama nebo předměty, kopáním, škrcením, svazováním, ohrožováním bodnou nebo palnou zbraní, odepíráním spánku a jídla a může jít až o útok na život.³⁵

Forma sexuálního násilí

V tomto případě spočívá násilí ve znásilnění, nucení proti vůli k různým sexuálním praktikám, projevuje se sexuálním napadáním, zacházením s obětí jako se sexuálním objektem.³⁶

³¹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Vybrané výzkumy a teorie domácího násilí*. Praha: 2002, s. 3.

³² srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 16-17.

³³ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 16.

³⁴ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 16.

³⁵ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 16.

³⁶ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 17.

Forma sociálního násilí

V tomto případě je cílem obětí sociálně izolovat od rodiny, přátel a zaměstnání. Násilí se projevuje zákazy zaměstnání, kontaktu s rodinou a s přáteli, ke kterým jsou jako prostředek využívány děti nebo jiné osoby.³⁷

Forma ekonomického násilí

Tento druh násilí spočívá v omezování přístupu k penězům. Oběti nejsou poskytovány prostředky na společnou domácnost, případně na děti. Násilná osoba zatajuje finanční situaci rodiny a má absolutní kontrolu nad příjmy a výdaji oběti.³⁸

Stručné vysvětlení tohoto pojmu společně s představenými formami je důležité, aby každý policista při řešení problematiky domácího násilí pochopil, že nestojí před jednoznačnou a jasnou záležitostí, ale naopak. Jde o složitou problematiku, která může mít mnoho podob a forem, stejně tak jako sami aktéři domácího násilí.³⁹

1.2.2 Identifikace domácího násilí

Aby bylo možné v jakémkoli jednání (incidentu se znaky domácího násilí) rozpoznat, zda jde o domácí násilí nebo nikoli, je nutné je správně identifikovat. V případě domácího násilí by jednání násilné osoby mělo vykazovat čtyři základní identifikační znaky, kterými jsou: opakování, eskalace, osoby blízké a jasné role a násilí v soukromí.⁴⁰

Opakování

Domácí násilí je „...jednání, které má svůj vývoj a dochází opakovaně k jeho projevům, často i po velice dlouhou dobu. Domácím násilím není ojedinělý a jednorázový incident, byť se závažnými následky.“⁴¹

³⁷ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 17.

³⁸ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 17.

³⁹ kapitola 1.2.3 Aktéři domácího násilí

⁴⁰ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 12.

⁴¹ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 179, kterým se stanoví postup příslušníků Policie České republiky v případech domácího násilí. Praha: 2006, s. 2.

Eskalace

Jak jsem již uvedl, domácí násilí je jednání, které má svůj vývoj – „...začíná zpravidla psychickým násilím a zpravidla se přidává násilí fyzické. Útoky jsou zpočátku vedeny proti lidské důstojnosti, posléze proti zdraví, a mohou vyústit v útok proti životu.“⁴²

Osoby blízké a jasné role

Základním znakem domácího násilí je vzájemný vztah oběti a násilné osoby. Musí jít o blízké osoby na základě citové, sociální a ekonomické závislosti. Přitom je jejich vzájemné postavení nerovné a role se v průběhu vztahu nemění.⁴³

Soukromí

Dalším základním identifikačním znakem domácího násilí je místo, kde převážně k násilí dochází. Zpravidla jde o místa bez účasti veřejnosti, nejčastěji v soukromí společného obydlí.⁴⁴

Tato identifikace domácího násilí je pro policisty naprosto nepostradatelná a velice na ní záleží další postup policisty. Již v úvodním odstavci ve vztahu k identifikaci domácího násilí uvádím, že v případě domácího násilí by jednání násilné osoby mělo vykazovat základní čtyři výše uvedené identifikační znaky. Z toho je však zřejmé, že jednání násilné osoby ve všech případech všechny čtyři znaky vykazovat nemusí. Tento rozpor je základním a stěžejním problémem, před kterým policista stojí, a který musí úspěšně vyřešit.

Z tohoto důvodu musí policista u incidentů se znaky domácího násilí identifikovat, zda jde o domácí násilí, a rozhodovat, zda uplatní institut vykázání dle svého nejlepšího vědomí a svědomí, na základě své odborné způsobilosti. K identifikaci, zda se jedná o domácí násilí či nikoli, využívá policista i metody SARA DN, tj. instrukční karty s patnácti otázkami k vyhodnocení rizikových faktorů. Samotné rozhodnutí dále provede i na základě šetření v místě, rozhovorů se zúčastněnými osobami, trestní minulosti, objektivních zpráv, které lze na místě zajistit. Jeho rozhodnutí nelze založit na výsledku vyplněného formuláře, neboť jednotlivé případy jsou naprosto specifické.

⁴² Závazný pokyn policejního prezidenta č. 179, *kterým se stanoví postup příslušníků Policie České republiky v případech domácího násilí*. Praha: 2006, s. 2.

⁴³ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 179, *kterým se stanoví postup příslušníků Policie České republiky v případech domácího násilí*. Praha: 2006, s. 2.

⁴⁴ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 179, *kterým se stanoví postup příslušníků Policie České republiky v případech domácího násilí*. Praha: 2006, s. 2.

Na uvedenou identifikaci kladla důraz všechna pořádaná školení, a dále pak na ni kladou velký důraz intervenční centra, veřejnost a média.

Metoda SARA DN

Metodu SARA DN adaptoval pro využití v České republice Bílý kruh bezpečí o.s.. Jde o diagnostickou metodu (vodítko), která slouží k vyhodnocení rizikových faktorů incidentu se znaky domácího násilí. Nabízí strukturovaný katalog patnácti otázek ve třech blocích.⁴⁵ První a druhý blok, každý po pěti otázkách, věnuje pozornost násilné osobě a poskytuje reálný obraz o jeho násilných sklonech a chování. A to jak na veřejnosti, tak i v soukromí. Třetí blok, také s pěti otázkami, věnuje pozornost ohrožené osobě a její situaci. Všechny otázky (rizikové faktory) se klasifikují ANO–NE. Rizikové faktory se zvažují z pohledu současné situace a minulosti.⁴⁶

Ojedinělý incident

Náročnost identifikace domácího násilí nastává v případě ojedinělého incidentu. K otázce, zda jde o domácí násilí v tomto případě, kdy je policista prokazatelně přivolán k prvnímu incidentu, a zda je možné využít institut vykázání – a nemělo by se tedy řešit domácí násilí – lze proto říci, že tento institut by v zásadě neměl být použit. Měl by být pokud možno zvolen přednostně jiný způsob řešení (zajištění, zadržení apod.), neboť vykázání bylo zákonodárcem do normy včleněno za účelem řešení jiné situace. Na druhou stranu však nelze opominout skutečnost, že jedinou zákonnou podmínkou, kterou je k jeho využití třeba naplnit, je důvodný předpoklad, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví nebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti. Je-li tento předpoklad naplněn a policista je vzhledem k závažnosti útoku a vzhledem k míře rizika, že se takový útok bude opakovat, přesvědčen, že zvolení jiného postupu by ohrožené osobě neposkytlo dostatečnou ochranu, nic nebrání tomu využít institut vykázání i v takovém případě, neboť zákonná dikce

⁴⁵ příloha č. 1, test SARA DN

⁴⁶ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí III. SARA DN, Zjištění rizika ohrožení*. Praha: 2006, s. 8-14.

umožňuje jeho využití v širším okruhu případů, než jsou plně rozvinuté případy domácího násilí.⁴⁷

1.2.3 Aktéři domácího násilí

Znát charakteristiku aktérů domácího násilí, tj. ohrožené a násilné osoby, je pro zakročujícího policistu naprosto nepostradatelné. Musíme si totiž uvědomit, že o domácím násilí mezi osobami se policista prvně dozvídá až v oznámení, které je na Policii České republiky podáno, a to nejčastěji telefonicky, a další skutečnosti získává při příjezdu na místo incidentu. Z toho plyne, že prvním dojmem zjištěné skutečnosti nemusí být objektivní a snadno by mohlo dojít k záměně osoby ohrožené a osoby násilné. Tato fatální chyba by mohla mít nedozírné následky.

Ohrožená osoba

Za ohroženou osobu je označována osoba, „...která je ohrožena nebezpečným útokem proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažným útokem proti lidské důstojnosti ze strany násilné osoby.“⁴⁸ Tato osoba však není jednoznačně vymezena. Dalším základním znakem ohrožené osoby je, že je ve vzájemném vztahu k násilné osobě (osoba blízká) na základě citové, sociální a ekonomické závislosti.

Může tedy jít o manželku, manžela, družku, druha, bývalého manžela nebo manželku, kteří žijí ve společném bytě. Dále mohou být ohroženými osobami děti žijící v tomto vztahu, senioři žijící ve společném bytě se svými dětmi nebo vnuky a nebo i osoby zdravotně postižené a odkázané na pomoc blízkých osob.⁴⁹

Charakteristika ohrožené osoby

Pro ohroženou osobu je charakteristické, že její chování je jiné než chování oběti, která byla napadena cizím pachatelem. Ohrožená osoba má tendenci ve svém vyprávění domácí

⁴⁷ srov. *Stanovisko odboru bezpečnostní politiky k postupu policie při aplikaci institutu vykazání v případě ojedinělého incidentu*. Praha: 2008, s. 1-2.

⁴⁸ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykazání. Praha: 2008, s. 2.

⁴⁹ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 26.

násilí minimalizovat. Její ochota spolupracovat kolísá, je pod psychickým tlakem. Hledá pomoc a spolupracuje těsně po „vážném“ incidentu. Často podléhá výhrůžkám násilné osoby, na základě kterých je například schopna vzít zpět souhlas k trestnímu stíhání aj. Bez významu není ani to, že neustále věří ve změnu násilné osoby, tuto osobu v jejím jednání omlouvá. Má pocit osamocení a viny, strach z nejistoty.⁵⁰

Dalším charakteristickým rysem je, že ohrožená osoba v násilném vztahu zůstává. To je zapříčiněno značnou vazbou na násilnou osobu, která vznikla kvůli ztrátě jiných sociálních vazeb z důvodu sociální izolace. Příčinou setrvávání v násilném vztahu je rovněž strach z budoucnosti, protože se ohrožená osoba domnívá, že každé řešení je špatné a znamená ztrátu. Značná vazba na násilnou osobu spočívá například v trvajícím vztahu, společných účtech, majetku, společné domácnosti, v dětech.⁵¹

Násilná osoba

Shodně jako u ohrožené osoby, ani násilná osoba není v problematice domácího násilí jednoznačně vymezena. Je však možné ji charakterizovat jako osobu „...která ohrožuje ohroženou osobu na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, žije s ohroženou osobou ve společném obydlí, je či byla spolu s ohroženou osobou v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu a lze důvodně předpokládat, že se tato osoba bude dopouštět i nadále nebezpečného útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti.“⁵²

Násilnou osobou může být kdokoli, bez ohledu na své postavení v rodině a domácnosti. Sociální status, náboženské vyznání, vzdělání ani příslušnost k etniku nehrají významnou roli.⁵³

Charakteristika násilné osoby

Pro násilnou osobu je charakteristické, že má sklon k násilí, který si často přináší jako vzorec chování z původní rodiny. Násilí považuje za správný způsob řešení konfliktů v partnerství a rodině. Má nízké sebevědomí se snahou neustále kontrolovat, vychovávat a omezovat blízké. Nemá – nebo ji má sniženou – schopnost vyjadřovat své city. Násilná osoba

⁵⁰ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 30.

⁵¹ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 28.

⁵² Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykazání. Praha: 2008, s. 1.

⁵³ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 31.

není schopna hlubších mezilidských vztahů. Své násilnické chování bagatelizuje, omlouvá, popírá a vymýšlí si pro ně jiná zdůvodnění, například vliv alkoholu, provokace oběti, stres. Pro násilnou osobu je charakteristický i častý dvojitý vzorec chování, kdy se na veřejnosti ovládá a projevuje slušně a v soukromí se chová násilnicky, bezohledně až krutě.⁵⁴

1.2.4 Další důležité pojmy

Pro jasnější orientaci v předložené práci pokládám za nezbytné vysvětlení i dalších pojmů, než pouze těch, které jsem již dříve objasnil. Mezi další nezbytné pojmy této práce, které užívám, patří: incident se znaky domácího násilí, vykázaná osoba, hrozba nebezpečného útoku, hrozba zvláště závažného útoku, společné obydlí a vykázání.

Incident se znaky domácího násilí

Za incident se znaky domácího násilí je možné považovat „událost mezi blízkými osobami žijícími ve společném obydlí, vykazující do různé míry naplněné typické znaky domácího násilí.“⁵⁵

Vykázaná osoba

Za vykázanou osobu je považována „násilná osoba, která byla vykázána ze společného obydlí.“⁵⁶

Hrozba nebezpečného útoku

Hrozbou nebezpečného útoku je „důvodný předpoklad, že se násilná osoba dopustí nebezpečného jednání majícího za následek přímé ohrožení života, zdraví anebo svobody ohrožené osoby, např. útok za použití zbraně.“⁵⁷

Hrozba zvláště závažného útoku

Za hrozbu zvláště závažného útoku je označován „důvodný předpoklad, že se násilná osoba dopustí nebezpečného jednání majícího za následek zvláště závažné ponížení lidské

⁵⁴ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. Praha: 2006, s. 32.

⁵⁵ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykázání. Praha: 2008, s. 1.

⁵⁶ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykázání. Praha: 2008, s. 2.

⁵⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykázání. Praha: 2008, s. 2.

důstojnosti ohrožené osoby, jedná se zejména o hrozbu hrubého ponižování psychického, sexuálního rázu apod.“⁵⁸

Společné obydlí

Jako společné obydlí je označován „byt, dům nebo jiný objekt, jehož prostor násilná a ohrožená osoba obývají společně, přičemž se vyžaduje jen faktický stav společného bydlení, nikoliv vedení společné domácnosti; právním titulem společného bydlení může být např. vlastnictví nemovitosti, nájemní či podnájemní vztah, ale i faktické společné bydlení na základě rodinných i jiných vztahů.“⁵⁹

Vykázání

Vykázáním se rozumí „využití oprávnění policisty, na základě něhož je násilná osoba povinna na dobu 10 dnů opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí, zdržet se vstupu na tato místa a zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou.“⁶⁰

1.3 Postup policie v případech domácího násilí

V této části předložené práce se pokusím blíže objasnit postup Policie České republiky v problematice domácího násilí, když prověřují incident se znaky domácího násilí a kdy uplatňují institut vykázání.

1.3.1 Zákonná úprava postupu

Pro postup policisty v problematice domácího násilí je nutné si uvědomit, že jediný postup, který je zákonem upraven, je popsán v §§ 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v platném znění. Z toho institut vykázání s důvody pro vykázání je upraven pouze jedním odstavcem a to v § 44 odst. 1 uvedeného zákona. Lze-li na základě zjištěných

⁵⁸ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 2.

⁵⁹ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 2.

⁶⁰ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 2.

skutečností, zejména s ohledem na odcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou („společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.⁶¹

Ostatní odstavce a paragrafy již pouze zpřesňují a upravují postup policie a práva a povinnosti vykázané osoby.⁶²

- po jakou dobu vykázaní trvá a že jej nelze zkrátit
- jak se vykázaní ohrožené a vykázané osobě oznamuje a na jaké prostory se vztahuje
- jaké má vykázaná osoba práva a povinnosti a kde si může převzít kopii úředního záznamu o vykázaní
- jak postupovat, když vykázaná osoba není přítomna
- jak postupovat v případě, kdy vykázaná osoba s vykázaním nesouhlasí a kdo rozhoduje o námitce
- co je policista povinen vykázané osobě poskytnout
- o čem poučí ohroženou osobu
- o povinnosti zajistit přítomnost nezúčastněné osoby
- oslovení intervenčního centra
- o provedení kontroly
- že o provedených úkonech a opatřeních sepíše policista úřední záznam

Zákon stanoví následující administrativní náležitosti:⁶³

- potvrzení o vykázaní
- úřední záznam o vykázaní
- úřední záznam o provedených úkonech

V současné době je postup Policie České republiky při domácím násilí upraven závazným pokynem policejního prezidenta č. 200 ze dne 22. 12. 2008 s účinností od 1. 1. 2009, který nahradil závazný pokyn policejního prezidenta č. 179 ze dne 27. 11. 2006 s účinností od 1. 1. 2007, kdy tento pokyn reagoval na účinnost novely zákona o Policii České republiky,

⁶¹ srov. FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. Praha: 2009, s. 105.

⁶² srov. FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. Praha: 2009, s. 105-115.

⁶³ srov. FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. Praha: 2009, s. 105-106.

kdy byl do tohoto zákona zakotven institut vykázaní násilné osoby. Do 1. 1. 2007 byl postup policie při domácím násilí upraven metodickým pokynem ředitele Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování policejního prezidia České republiky č. 2 ze dne 10. 9. 2004.

Minulá právní úprava se od současné zásadně lišila v tom, že uplatňování institutu vykázaní bylo zákonem stanoveno provádět v souladu s platným správním řádem.

1.3.2 Přijetí oznámení

Každý policista je povinen přijmout oznámení o domácím násilí. Službu konající policista, který přijal oznámení o domácím násilí, je povinen získat k incidentu maximum potřebných informací a zajistit provedení všech nezbytných úkonů. Potřebné informace získává v informačních systémech Policie České republiky; jde o informace o účastnících incidentu (zda již dříve, kolikrát, v jakém postavení, v jaké věci a s jakým výsledkem byli v minulosti řešeni Policií České republiky, zda jsou držiteli zbraně, zda mají děti atd.), které bezodkladně předá policistům, kteří byli vysláni na místo incidentu. Je-li to možné, kontaktuje oznamovatele, aby získal aktuální informace z místa incidentu. Je-li oznamovatelem uživatel společného obydlí, vyžaduje od něho souhlas ke vstupu do společného obydlí. Pro vstup do společného obydlí postačí souhlas kteréhokoliv z nich.⁶⁴

Pokud policista souhlas ke vstupu do společného obydlí tímto způsobem nedostane, posoudí, zda je možné do obydlí vstoupit na základě právních předpisů, trestního řádu, trestního zákona nebo zákona o Policii České republiky.

„Nebude-li možné učinit objektivní závěr o existujícím ohrožení, policista kontaktuje z místa incidentu operační středisko, které se pokusí navázat kontakt s ohroženou osobou.“⁶⁵

1.3.3 Postup při zákroku na místě incidentu

Po vstupu do společného obydlí policista v souladu se zákonem okamžitě zasáhne v případě trvajících násilného jednání násilné osoby, aby zamezil dalšímu bezprostřednímu napadání. Při splnění zákonných podmínek policista násilnou osobu omezí na svobodě. Podle situace či z taktických důvodů (aby nebyla ohrožena výpověď ohrožené osoby násilnou

⁶⁴ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 3.

⁶⁵ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 4.

osobou, k uklidnění situace na místě incidentu, ap.) zajistí oddělení ohrožené osoby od osoby násilné.

Dále v co nejkratší době zakročující policista „...zjistí, zda ve společném obydlí žijí nezletilé osoby, kde se nacházejí, v jakém jsou stavu a zda byly přímo dotčeny násilným jednáním. Policista dbá vždy na to, aby nezletilé osoby byly odděleny od násilné osoby.“⁶⁶

V případě, kdy se v obydlí nacházejí zraněné osoby, zajistí policista těmto osobám lékařské ošetření. Po provedení základních úkonů ověří policista totožnost jak násilné, tak ohrožené osoby, jakož i dalších zúčastněných osob, které mohou přispět k objasnění skutečností incidentu se znaky domácího násilí. S těmito osobami provede rozhovory, aby byl schopen „...kladením vhodných otázek rozpoznat, nakolik jsou naplněny typické znaky domácího násilí, vyhodnotit hrozbu nebezpečného útoku a hrozbu zvlášť závažného útoku a zjistit další skutečnosti z hlediska jeho závažnosti či hrozících rizik.“⁶⁷

Mezi vhodné otázky lze například zařadit:⁶⁸

- Kdy to začalo a čím?
- Kdy došlo poprvé k fyzickému útoku?
- Jak jste se choval(a) po prvním napadení?
- Jaké byly nejhorší následky?
- Dochází k násilí častěji?
- Co se nyní stalo?

Mezi zásady komunikace na místě incidentu patří:⁶⁹

- pomoc zraněným osobám a zajištění zbraní
- navázání kontaktu a uklidnění situace, navození důvěry
- přítomnost kompetentní autority, která ví, co má dělat
- oddělení stran incidentu, schopnost vysvětlit proč a schopnost eliminace pocitu nadřizování a ztráty důvěry
- zjištění přítomnosti dětí a schopnost komunikace s nimi
- získání informací a shromažďování důkazů
- průběžné vyhodnocování situace a zajišťování bezpečí všech osob

⁶⁶ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykazání. Praha: 2008, s. 4.

⁶⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykazání. Praha: 2008, s. 4.

⁶⁸ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí II. Komunikace*. Praha: 2006, s. 26.

⁶⁹ srov. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí II. Komunikace*. Praha: 2006, s. 27.

1.3.4 Vyhodnocení hrozby a typických znaků domácího násilí

Pro vyhodnocení hrozby nebezpečného útoku – na základě provedených rozhovorů se zúčastněnými osobami, ze skutečností zřejmých ze samotného místa incidentu, vytěžením informačních systémů a vyhodnocení testu SARA DN – musí policista zvážit a zhodnotit následující skutečnosti:⁷⁰

- počet předchozích útoků a jejich intenzitu
- stupeň agrese násilné osoby (jak při incidentu samotném, tak při vystupování při jednání s Policií České republiky)
- zda je násilná osoba ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou; také musí posoudit samotný vztah této osoby k alkoholu a návykovým látkám
- sklony používat zbraně (jak legálně držené střelné nebo jiné zbraně, tak i zbraně resp. nástroje, s nimiž je útok proti tělu důraznější) a pravděpodobnost jejího budoucího použití proti ohrožené osobě

Pro vyhodnocení hrozby zvláště závažného útoku – opět na základě provedených rozhovorů se zúčastněnými osobami, ze skutečností zřejmých ze samotného místa incidentu, vytěžením informačních systémů a vyhodnocení testu SARA DN – musí policista zvážit a vyhodnotit následující skutečnosti:⁷¹

- zda má násilná osoba sklony k izolaci či absolutní izolaci ohrožené osoby od jejího okolí (známí, rodina, pracovní kolektiv atd.)
- zda násilná osoba ohroženou osobu omezuje na základních potřebách (omezuje její volný pohyb, provádí její kontrolu atd.)
- zda násilná osoba ohroženou osobu ponižuje a zraňuje (ničí její osobní věci, ke kterým má osobní vztah, využívá k tomuto jednání osoby, zvířata i jiné věci, ke kterým má ohrožená osoba osobní vztah atd.)

Po vyhodnocení hrozby nebezpečného a zvláště nebezpečného útoku přistoupí policista – opět na základě provedených rozhovorů se zúčastněnými osobami, ze skutečností zřejmých ze

⁷⁰ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykazání*. Praha: 2008, s. 4-5.

⁷¹ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykazání*. Praha: 2008, s. 5.

samotného místa incidentu, vytěžením informačních systémů a vyhodnocení testu SARA DN – k vyhodnocení, zda jsou přítomny typické znaky domácího násilí, kdy se jedná o:⁷²

- opakovanost a dlouhodobost
- vzrůstající intenzitu
- jasné a nezpochybnitelné role
- násilí páchané v soukromí

Při vyhodnocování, zda jsou přítomny typické znaky domácího násilí, použije policista při komunikaci s násilnou a ohroženou osobou příslušnou část úředního záznamu o incidentu se znaky domácího násilí⁷³ „Přítomnost znaků domácího násilí“.⁷⁴

1.3.5 Vykázání

V případě, jsou-li splněny zákonné podmínky, kdy lze „...na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti...“,⁷⁵ policista násilnou osobu vykáže ze společného obydlí s ohroženou osobou, jakož i z jejího bezprostředního okolí. Toto vykázání policista provede i v nepřítomnosti násilné osoby.

Vykázání policista provede i v tom případě, pokud incident vykazuje jen některé typické znaky domácího násilí, a to jasné role a násilí páchané v soukromí, pokud je ale splněna zákonná podmínka hrozby nebezpečného útoku anebo hrozby zvláště závažného útoku, a využití jiných oprávnění policisty (např. zajištění, zadržení) není možné, nebo by nezajistilo efektivní ochranu ohrožené osoby.⁷⁶

Uplatnění institutu vykázání policista nevztahuje k právní kvalifikaci již spáchaného incidentu z pohledu právních předpisů s trestně-právní odpovědností. Vykázání je na právní kvalifikaci skutku nezávislé, ale je zejména zaměřeno na ochranu ohrožené osoby. Je možný i případ, kdy se policista vykázáním zabývá, i když k žádnému incidentu bezprostředně před podáním podnětu nedošlo.

⁷² příloha č. 2, Záznam o incidentu se znaky domácího násilí

⁷³ příloha č. 2, Záznam o incidentu se znaky domácího násilí

⁷⁴ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykázání. Praha: 2008, s. 5.

⁷⁵ FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. Praha: 2009, s. 105.

⁷⁶ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykázání. Praha: 2008, s. 5.

Postup při vykázání

V případě, kdy policista provádí úkony související s vykázáním, je povinen k provádění těchto úkonů zajistit přítomnost nezúčastněné osoby. Tuto povinnost však policista splnit nemusí v případě, kdy hrozí nebezpečí z prodlení. Za nezúčastněnou osobu nelze považovat rodinného příslušníka nebo policistu. Musí jít o osobu, která není na dané věci zúčastněna.⁷⁷

Policista je povinen vykázání ústně oznámit násilné i ohrožené osobě. Vyhotoví potvrzení o vykázání⁷⁸, které jim předá oproti podpisu. Obsahem potvrzení o vykázání je mimo osobních údajů násilné i ohrožené osoby i vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru Policie České republiky, u kterého si může násilná osoba vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání.⁷⁹

Při vykázání násilné osoby policista tuto osobu vyzve, aby mu vydala všechny klíče od společného obydlí s ohroženou osobou, které má u sebe. Při této výzvě násilnou osobu zároveň poučí o následcích neuposlechnutí výzvy. Skutečnosti o vydání klíčů policista zaznamená do potvrzení o vykázání⁸⁰.

„Vykázání trvá po dobu 10 dnů, přičemž desetidenní lhůta začíná běžet dnem následujícím po dni, v němž došlo k vykázání, a končí ve 24.00 hodin desátého dne, ledaže došlo k prodloužení vykázání na základě návrhu ohrožené osoby na vydání předběžného opatření, popř. vydání tohoto předběžného opatření.“⁸¹ Dobu na kterou se vykázání vztahuje nelze nikterak zkrátit, a to ani se souhlasem ohrožené osoby.

V případě, kdy policista vykazuje násilnou osobu ze společného obydlí s ohroženou osobou, jasně specifikuje prostor, na který se vykázání vztahuje. Na rozdíl od minulé právní úpravy může policista tento prostor s přihlédnutím k potřebě ochrany ohrožené osoby specifikovat i na bezprostřední okolí společného obydlí, což podle předchozí právní úpravy nebylo možné.

Vykázané osobě poskytne informace o možnostech ubytování, a v souvislosti s tím i nezbytnou součinnost.

Vyžádá si telefonické spojení na ohroženou i vykázanou osobu, včetně adres, kam má být těmto osobám v době vykázání doručována pošta.

⁷⁷ srov. FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. Praha: 2009, s. 113-114.

⁷⁸ příloha č. 3, Potvrzení o vykázání

⁷⁹ srov. FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. Praha: 2009, s. 105.

⁸⁰ příloha č. 3, Potvrzení o vykázání

⁸¹ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykázání. Praha: 2008, s. 6.

Ohrožené osobě předá informace o institucích, které poskytují pomoc obětem domácího násilí, včetně intervenčního centra.

Před vykázaním má policista povinnost vykázanou osobu náležitě poučit. Poučí ji zejména o tom, že:⁸²

- proti ní bylo využito zákonného oprávnění – vykázaní ze společného obydlí s ohroženou osobou a jeho bezprostředního okolí, které vykázané osobě jasně vymezí
- jí z vykázaní plynou povinnosti, ale i práva
- že vykázaní bude trvat deset dní, a je nutné je pod hrozbou sankce dodržovat
- že k vykázaní bylo přistoupeno bez vůle ohrožené osoby
- že může na místě, nesouhlasí-li s vykázaním, proti němu podat námitky, dále pak že námitky může podat i písemně, a to do tří dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázaní, a to u vedoucího místně příslušného územního odboru vnější služby, a že podání námitek nemá odkladný účinek

V případě, když vykázaná osoba námitku podá na místě, poznamená policista obsah této námitky do potvrzení o vykázaní⁸³ a bezodkladně o ní informuje místně příslušného vedoucího územního odboru vnější služby, který bude o námitce co nejrychleji rozhodovat, nejdéle však ve lhůtě tří dnů.

V případě, není-li vykázaná osoba v době vykázaní přítomna, učiní policista veškerá opatření, aby mohl této vykázané osobě sdělit, že je vykázána. „Při prvním kontaktu s vykázanou osobu jí sdělí, že byla vykázána, poučí ji o jejích právech a povinnostech a o možnosti převzetí potvrzení o vykázaní a kopii úředního záznamu o vykázaní u příslušného útvaru policie.“⁸⁴ V případě, kdy se vykázaná osoba o svém vykázaní dozví jiným způsobem než od policisty, má právo si tuto informaci ověřit, a to prostřednictvím linky tísňového volání policie. Z těchto důvodů musí policista, který vykázaní provádí, co nejrychleji zajistit předání informací do informačního systému Policie České republiky, aby mělo operační středisko, které tísňovou linku 158 zajišťuje dostatek informací.⁸⁵

Než vykázaná osoba opustí prostor, na který se vykázaní vztahuje, může si z tohoto prostoru vzít věci sloužící k její osobní potřebě. Jedná se zejména o hygienické potřeby, běžné

⁸² srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 7.

⁸³ příloha č. 3, Potvrzení o vykázaní

⁸⁴ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 7.

⁸⁵ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 8.

oděvní součástky, léky a zdravotní pomůcky, které vykázaná osoba užívá, mobilní telefon, přiměřenou finanční hotovost, doklady, nezbytné věci pro podnikání atd. Vykázaná osoba může ještě jedenkrát na základě své žádosti uplatnit právo na umožnění, aby si ze společného obydlí s ohroženou osobou mohla vzít věci sloužící k její osobní potřebě, podnikání atd. Na základě této žádosti policista po dohodě s vykázanou osobou stanoví termín vyzvednutí těchto věcí. O termínu, kdy k vyzvednutí věcí dojde, předem informuje ohroženou osobu.⁸⁶

V případě, kdy vykázaná osoba odmítne opustit prostor, na který se vykázání vztahuje, je policista oprávněn použít všech zákonných prostředků, aby vykázání prosadil.

V případě, pokud v průběhu vykázání dojde k závažné změně, která může spočívat např. v ukončení vykázání nebo v prodloužení v důsledku podání návrhu na předběžné opatření, musí ten, kdo změnu provedl, zajistit, aby byla neprodleně informována vykázaná i ohrožená osoba, příslušný soud, příslušné intervenční centrum, nezletilé děti – pokud žily ve společné domácnosti, jakož i orgán sociálně-právní ochrany dětí a policista, který vykázání provedl.⁸⁷

Kontrola vykázání

Policista, který vykázání provedl, provede ve lhůtě tří dnů od vykázání kontrolu, zda osoba vykázaná dodržuje povinnosti, které jí z vykázání plynou. O této kontrole vyrozumí policista ohroženou osobu. Dále tuto osobu požádá o součinnost, zejména v souvislosti se vstupem do společného obydlí. V případě, že ohrožená osoba součinnost odmítne, nemůže k ní být nucena. Policista není ani v případě kontroly oprávněn otvírat uzavřené společné obydlí a vstupovat do něj bez souhlasu některého uživatele. Za účelem kontroly může využít výpovědi různých osob. Nadřízený služební funkcionář může provedením kontroly pověřit i jiného policistu.⁸⁸

V případě, kdy je prováděnou kontrolou zjištěno, že se vykázaná osoba zdržuje v prostoru, odkud byla vykázána, provede zákonná opatření, aby vykázání, o kterém již bylo rozhodnuto, prosadil.

⁸⁶ srov. FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. Praha: 2009, s. 110-112.

⁸⁷ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 10.

⁸⁸ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 10-11.

Zjistí-li policista, na základě provedené kontroly nebo jiným způsobem, že vykázaná osoba neplní povinnosti, které jí z vykázaní plynou, dá podle závažnosti podnět k zahájení přestupkového nebo trestního řízení.

Postup při vykázaní ve zvláštních případech

Uvedený postup upřesňuje standardy při vykázaní, neboť se jedná o nestandardní odchylky.

Za zvláštní případ lze označit skutečnost, kdy má násilná osoba ve společném obydlí s ohroženou osobou místo svého podnikání. V tomto případě záleží na skutečnosti, zda lze prostory pro bydlení prakticky oddělit od prostor pro podnikání. V kladném případě policista do vykázaní zahrne pouze prostory sloužící ke společnému bydlení. V opačném případě policista vykáže násilnou osobu i z míst, která užívá ke svému podnikání.⁸⁹ „Je-li v důsledku vykázaní ohrožen provoz objektu nebo znemožněn výkon zaměstnání vykázané osoby, policista o této skutečnosti bezodkladně vyrozumí provozovatele objektu nebo zaměstnavatele vykázané osoby za účelem přijetí potřebných opatření.“⁹⁰

Za zvláštní případ lze označit i skutečnost, kdy k násilnému incidentu dojde mimo společné obydlí. V tomto případě policista vykáže násilnou osobu ze společného obydlí násilné a ohrožené osoby, nikoli z prostoru, ve kterém tyto osoby právě krátkodobě pobývají.⁹¹

Další zvláštní případ je, kdy je vykázanou osobou osoba nezletilá. Takovouto násilnou osobu policista vykáže pouze v případě, že bezpečnost ohrožené osoby nelze zajistit jinak. V tomto případě je dále policista povinen neprodleně vyrozumět orgán sociálně-právní ochrany dětí za účelem možného umístění nezletilého do diagnostického ústavu.⁹²

Posledním zvláštním případem je, když je ohroženou osobou osoba stará, nemohoucí nebo nemocná, která je odkázána na péči či pomoc vykázané osoby. V tomto případě je policista povinen uvědomit příslušný městský úřad s odborem sociální péče, když nemůže ohrožené osobě poskytnout péči či pomoc jiná vhodná osoba. Nelze-li z objektivních důvodů zajistit péči či pomoc ohrožené osobě jinak, zajistí policista převoz této ohrožené osoby do

⁸⁹ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 8.

⁹⁰ FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. Praha: 2009, s. 113.

⁹¹ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 8.

⁹² srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 9.

zdravotnického zařízení. O tomto převozu vyrozumí příslušný městský úřad s odborem sociální péče.⁹³

1.3.6 Když k vykázaní nedojde

V případě, kdy vzhledem k objektivním skutečnostem nebyl proti násilné osobě uplatněn institut vykázaní, policista násilnou osobu poučí „...o právních následcích v případě, že bude násilné jednání vůči osobě ohrožené opakovat, zejména o tom, že může být vykázána. Policista poučí též ohroženou osobu o možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci osobám, které se staly obětí násilí, a předá jí k tomuto účelu zejména kontakt na instituce poskytující pomoc obětem domácího násilí.“⁹⁴ Dále tak ohrožené osobě předá informace o příslušném intervenčním centru.⁹⁵

1.4 Dokumentace

V této části předložené práce se budu zabývat dokumentováním incidentu se znaky domácího násilí. Základním protokolem je úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí.

1.4.1 Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

Příslušnou část úředního záznamu o incidentu se znaky domácího násilí⁹⁶ „Přítomnost znaků domácího násilí“ použije policista při komunikaci s násilnou a ohroženou osobou při vyhodnocování, zda jsou přítomny typické znaky domácího násilí.⁹⁷ Tento úřední záznam je

⁹³ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 9.

⁹⁴ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 8.

⁹⁵ kapitola 1.5 Spolupráce Policie ČR s jinými subjekty

⁹⁶ příloha č. 2, Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

⁹⁷ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008, s. 5.

policista povinen sepsat vždy a neprodleně, kdy lze dovodit přítomnost alespoň dvou ze čtyř znaků domácího násilí, a to jasné rozdělení rolí a násilí páchané v soukromí.⁹⁸

Tento úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí mimo předepsaných údajů obsahuje:⁹⁹

- jak došlo k přijetí oznámení a jaké informace policista obdržel od policisty přijímajícího oznámení
- jak došlo ke vstupu policisty do společného obydlí ohrožené a násilné osoby
- jaké informace byly zjištěny na místě incidentu z objektivních pozorování policisty
- jaké informace byly zjištěny na místě incidentu od všech zúčastněných osob, včetně informací o předchozích incidentech a případných svědcích
- jaké informace byly zjištěny od dalších osob (zejména sousedů)
- okolnosti, za nichž byly úkoly či zákroky provedeny
- předešlé útoky udávané ohroženou osobou, případně svědky incidentu
- další skutečnosti, které mohou mít význam z hlediska dalšího šetření trestného činu či přestupku, které uvede policista do kolonky „další významné skutečnosti a poznámky“

V případě, došlo-li k vykázání a policista násilnou osobu vykázal, doplní úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí o:¹⁰⁰

- důvody, proč případně nezajistil přítomnost nezúčastněné osoby
- důvody vedoucí policistu k závěru o nebezpečnosti situace a násilné osoby
- odůvodnění vykázání
- skutečnosti, jaké považoval za rozhodné pro vykázání násilné osoby
- vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje,
- další skutečnosti (jako faktický průběh vykázání, omezení osobní svobody, popis jiných opatření apod.), které policista uvede do kolonky „další významné skutečnosti a poznámky“.¹⁰¹

⁹⁸ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 9.

⁹⁹ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 9.

¹⁰⁰ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 9-10.

¹⁰¹ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 11-12.

1.4.2 Potvrzení o vykázání

Potvrzení o vykázání¹⁰² sepisuje policista na místě incidentu, který prověřuje poté, co vykázání ústně oznámil násilné a ohrožené osobě a poučil je o jejich právech a povinnostech.¹⁰³

Potvrzení o vykázání obsahuje pouze předepsané údaje, které je policista povinen vyplnit společně s poučením vykázané a ohrožené osoby. Mimo obecné údaje jako je např. datum, čas, podpisové doložky a osobní údaje ohrožené a vykázané osoby, potvrzení o vykázání obsahuje:¹⁰⁴

- označení místa, na které se vykázání vztahuje
- zda bylo vykázání provedeno za přítomnosti nezúčastněné osoby
- případné námitky vykázané osoby
- poznámku o vydání klíčů vykázanou osobou, s místem, na němž si po uplynutí lhůty pro vykázání může klíče vyzvednout
- adresy pro doručování pošty a kontakty na ohroženou a vykázanou osobu

1.4.3 Úřední záznam o vykázání

Policista v případě, že uplatnil institut vykázání proti násilné osobě, je povinen vždy sepsat Úřední záznam o vykázání¹⁰⁵. Kopii tohoto úředního záznamu si může ohrožená i vykázaná osoba převzít u příslušného útvaru Policie České republiky.¹⁰⁶

Úřední záznam mimo předepsaných údajů obsahuje odůvodnění vykázání. V uvedeném odůvodnění je bezpodmínečně nutné uvést všechny skutečnosti, které policejní orgán k rozhodnutí o vykázání vedly. Musí zde být konkrétně vysvětlen důvodný předpoklad, „...že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvlášť závažného útoku proti lidské důstojnosti.“¹⁰⁷ Odůvodnění dále musí bezpodmínečně obsahovat popis skutku domácího násilí, informace potřebné pro vyhodnocení typických znaků domácího násilí a rovněž rizikových faktorů domácího násilí zjištěných metodou

¹⁰² příloha č. 3, Potvrzení o vykázání

¹⁰³ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykázání. Praha: 2008, s. 5.

¹⁰⁴ příloha č. 3, Potvrzení o vykázání

¹⁰⁵ příloha č. 4, Úřední záznam o vykázání

¹⁰⁶ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, o provádění vykázání. Praha: 2008, s. 5.

¹⁰⁷ FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. Praha: 2009, s. 105.

SARA DN.¹⁰⁸ Je vhodné uvést i skutečnosti zjištěné na základě prohlídky prostor, kde došlo k násilnému jednání, z rozhovorů pořázených v rámci prověřování incidentu, z dostupných evidencí Policie České republiky a z různých zpráv a vyjádření, které se podařilo zajistit.

Domnívám se, že řádné odůvodnění činí policistům největší problémy.

1.4.4 Úřední záznam o provedení kontroly

Úřední záznam o provedení kontroly dodržování povinností vyplývajících z vykázání¹⁰⁹ sepíše policista vždy, když provedl kontrolu, „...zda osoba vykázaná dodržuje povinnosti vyplývající z vykázání, zda se nezdržuje v prostoru vymezeném policistou v potvrzení o vykázání a zda se zdržuje styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou.“¹¹⁰

Úřední záznam o provedení kontroly dodržování povinností vyplývajících z vykázání kromě základních údajů obsahuje:¹¹¹

- informace o tom, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti nezdržovat se ve společném obydlí, z něhož byla vykázána, jakož i v jeho bezprostředním okolí, a povinnost zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou
- další skutečnosti, které mohou mít význam z hlediska šetření trestného činu či přestupku v případě zjištění porušení podmínek vykázání
- další důležité skutečnosti k průběhu kontroly

¹⁰⁸ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 4.

¹⁰⁹ příloha č. 5, Úřední záznam o provedení kontroly dodržování povinností vyplývajících z vykázání

¹¹⁰ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 6.

¹¹¹ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázání*. Praha: 2008, s. 12.

1.5 Spolupráce Policie ČR s jinými subjekty

Při komplexním řešení domácího násilí je nutné, aby Policie České republiky spolupracovala i s jinými subjekty, neboť domácí násilí „...je doslova vetkané do sociálního prostředí. Spolupráce napříč obory v místě i na celostátní úrovni je podmínkou úspěchu.“¹¹²

Navzájem by měly spolupracovat následující subjekty:

- Policie České republiky
- lékaři a zdravotnická zařízení
- městská policie
- intervenční centra
- sociální odbory obecních úřadů
- přestupková oddělení
- poradny pro oběti trestných činů a domácího násilí
- krizová centra, azylové domy
- manželské poradny
- místní samosprávy a poučená veřejnost

¹¹² BILÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí V. Interdisciplinární spolupráce*. 2006, s. 4.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části předložené bakalářské práce čtenáře seznámím s jejími cíli, se stanovenými předpoklady, použitou metodou pro získávání podkladů, popisem zkoumaného vzorku, průběhem průzkumu a s výsledky a interpretací tohoto průzkumu.

2.1 Cíl praktické části

Cílem praktické části je zjistit pomocí dotazníku, zda policisté Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Východočeského kraje, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí (dále jen respondenti) jsou vzhledem k legislativě, systému vzdělávání u Policie České republiky a složitosti problematiky domácího násilí odborně způsobilí pro uplatnění a dokumentaci institutu vykazání při incidentu se znaky domácího násilí.

Naplnění cíle bakalářské práce má význam i v ověření funkčnosti interních norem Policie České republiky a v možnosti, aby zjištěné výsledky tyto interní normy Policie České republiky případně pozitivně ovlivnily.

2.2 Stanovení předpokladů

Pro dosažení vytýčeného cíle byly stanoveny následující předpoklady:

1. respondenti budou nejméně v 85% proškoleni k problematice domácího násilí

2. respondenti budou nejméně v 80% znát, v jakém případě se má sepsovat úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí
3. nejvýše 30% respondentů někdy uplatnilo institut vykázaní proti násilné osobě
4. nejméně 80% respondentů bude znát, zda zákonná lhůta pro vykázaní může být v některém případě zkrácena
5. respondenti se nejméně v 80% vyjádří, že jsou schopni bezchybně zadokumentovat incident se znaky domácího násilí
6. respondenti se nejméně v 80% vyjádří, že jsou schopni bezchybně zadokumentovat institut vykázaní

2.3 Použité metody průzkumu

Pro dosažení stanoveného cíle jsem ke sběru potřebných dat zvolil kvantitativní metodu dotazování za využití dotazníku¹¹³. Kvantitativní metoda je „...metoda standardizovaného výzkumu, který popisuje jevy pomocí proměnných (znaků), které jsou sestrojeny tak, aby měřily určité vlastnosti. Výsledky takových měření jsou pak zpracovány a interpretovány, například s využitím statistiky.“¹¹⁴

Použil jsem dotazník s uzavřenými a kombinovanými otázkami. Dotazník jsem strukturoval na:

- úvod
- zjištění údajů o respondentovi
- stěžejní část, kde jsou otázky vedoucí k dosažení cíle

¹¹³ příloha č. 6, dotazník

¹¹⁴ Příspěvatelé Wikipedie, Kvantitativní výzkum [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2009, Datum poslední revize 13.10.2009, 10:55 UTC, [citováno 20.10.2009]
http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Kvantitativn%C3%AD_v%C3%BDzkum&oldid=4495434

Uvedenou metodu jsem použil proto, abych byl schopen najednou a stejnou formou oslovit veliký počet respondentů a získané údaje mohl plně kvantifikovat.¹¹⁵

Poslední stěžejní část dotazníku byla dále rozčleněna na čtyři celky:

- struktura zkoumaného vzorku
- proškolení respondentů
- znalost problematiky domácího násilí
- subjektivní postoje respondentů k problematice domácího násilí

2.4 Popis zkoumaného vzorku

Objektem zkoumání byli policisté Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Východočeského kraje, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí.

Zkoumaným vzorkem bylo všech 133 policistů zařazených v přímém výkonu služby na všech osmi Obvodních odděleních Policie České republiky, Krajského ředitelství Východočeského kraje Hradec Králové, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí. Jde o Obvodní oddělení Policie České republiky Česká Třebová, Choceň, Králupy, Lanškroun, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk a Letohrad.

Při výběru zkoumaného vzorku jsem vycházel z celkového počtu policistů zařazených v přímém výkonu služby na všech osmi Obvodních odděleních (základních útvarech) Policie České republiky, Krajského ředitelství Východočeského kraje Hradec Králové, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí s přihlédnutím k dlouhodobě odveleným a dlouhodobě nemocným policistům. Jednalo se o výběr, aby šlo o vyčerpávající šetření, a ve zkoumaném vzorku se nacházeli všichni policisté, kteří skutečně vykonávají službu na těchto základních útvarech.

¹¹⁵ ŠVINGALOVÁ, Dana, PEŠATOVÁ, Ilona. *Uvedení do výzkumu a metodika tvorby bakalářské práce*. Liberec: 2006, s. 58.

Stanovení zkoumaného vzorku jsem provedl na základě svých praktických zkušeností policisty v přímém výkonu služby. Každý takto služebně zařazený policista se může s problematikou domácího násilí v rámci výkonu služby setkat a musí v uvedené problematice konat. Při prováděných úkonech službu konajících policistů naprosto nezáleží na jiných kritériích.

2.5 Průběh průzkumu

V počátku měsíce září roku 2009 jsem na všech osmi Obvodních odděleních Policie České republiky, Krajského ředitelství Východočeského kraje Hradec Králové, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí rozeslal vyhotovené dotazníky. Na každé obvodní oddělení byl doručen potřebný počet dotazníků. Prostřednictvím mých spolupracovníků (vedoucích jednotlivých obvodních oddělení, kteří byli s průzkumem seznámeni a náležitě o jeho průběhu poučeni) byly tyto dotazníky rozdány všem zařazeným a službu konajícím policistům (respondentům) příslušných obvodních oddělení. Na Obvodním oddělení policie Žamberk jsem tento průzkum zajistil sám. Každému respondentovi byl předložen dotazník, který on obratem, samostatně, v klidu a bez pomoci cizí osoby vyplnil. Dotazníkem byla zjišťována data k ověření cíle bakalářské práce.

Původně naplánovaný termín ukončení průzkumu, který byl stanoven na 30. 9. 2009 se v podstatě podařilo splnit, neboť výzkum byl ukončen 2. 10. 2009, kdy jsem obdržel poslední vyplněné dotazníky.

Nepochybně díky dobré práci mých spolupracovníků, kteří byli s průzkumem seznámeni a náležitě o jeho průběhu poučeni, se mi vrátilo všech 133 kompletně a správně vyplněných dotazníků.

2.6 Výsledky a interpretace průzkumu

V uvedené kapitole se budu zabývat vyhodnocením dotazníků, ověřováním stanovených předpokladů a analýzou výsledků.

2.6.1 Vyhodnocení dotazníků

Na základě doručených a vyplněných dotazníků jsem provedl jejich vyhodnocení, které popíši v následujících kapitolách – Struktura zkoumaného vzorku, Proškolení respondentů, Znalost respondentů problematiky domácího násilí a Subjektivní postoje respondentů k problematice domácího násilí.

Struktura zkoumaného vzorku

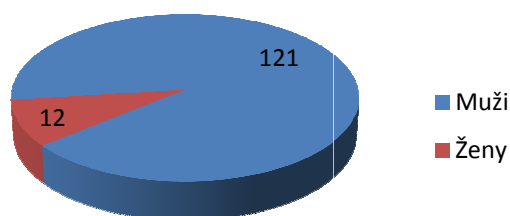
Vyhodnocení struktury zkoumaného vzorku bylo provedeno na základě vyhodnocení otázek dotazníku pod čísly 1 až 4,¹¹⁶ která zjišťovala pohlaví, věk, vzdělání a délku služební praxe respondentů.

Podle pohlaví byla struktura zkoumaného vzorku, z celkového počtu 133 respondentů, složena ze 121 mužů a 12 žen, jak ukazuje *graf č. 1*.

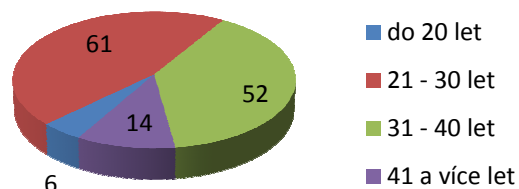
¹¹⁶ příloha č. 6, dotazník

Graf č. 1

Struktura vzorku podle pohlaví

Graf č. 2

Struktura vzorku podle věku

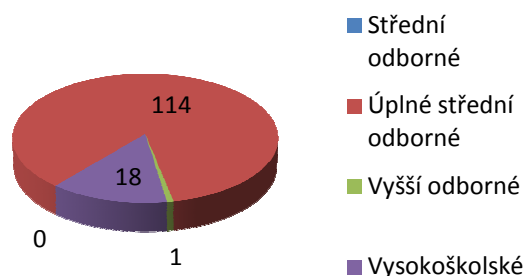

Podle věku byla struktura zkoumaného vzorku, z celkového počtu 133 respondentů, složena z 6 respondentů ve věku do 20 let, 61 respondentů v rozmezí 21 až 30 let, 52 respondentů v rozmezí 31 až 40 let a ze 14 respondentů starších 41 let, jak ukazuje **graf č. 2**.

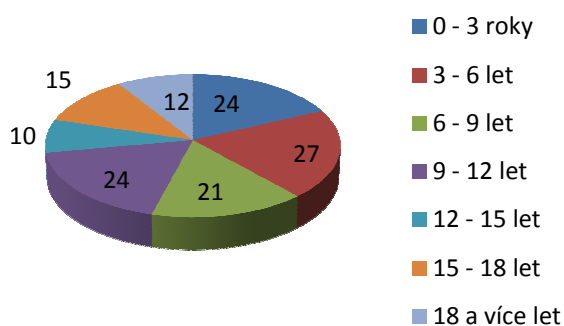
Podle nejvyššího dosaženého vzdělání byla struktura zkoumaného vzorku, z celkového počtu 133 respondentů, složena ze 114 respondentů s úplným středním odborným vzděláním, 1 respondenta s vyšším odborným vzděláním a z 18 respondentů s vysokoškolským vzděláním. Žádný respondent se středním odborným vzděláním se ve zkoumaném vzorku nenacházel, jak ukazuje **graf č. 3**.

Graf č. 3

Struktura vzorku podle vzdělání

Graf č. 4

Struktura vzorku podle délky služební praxe

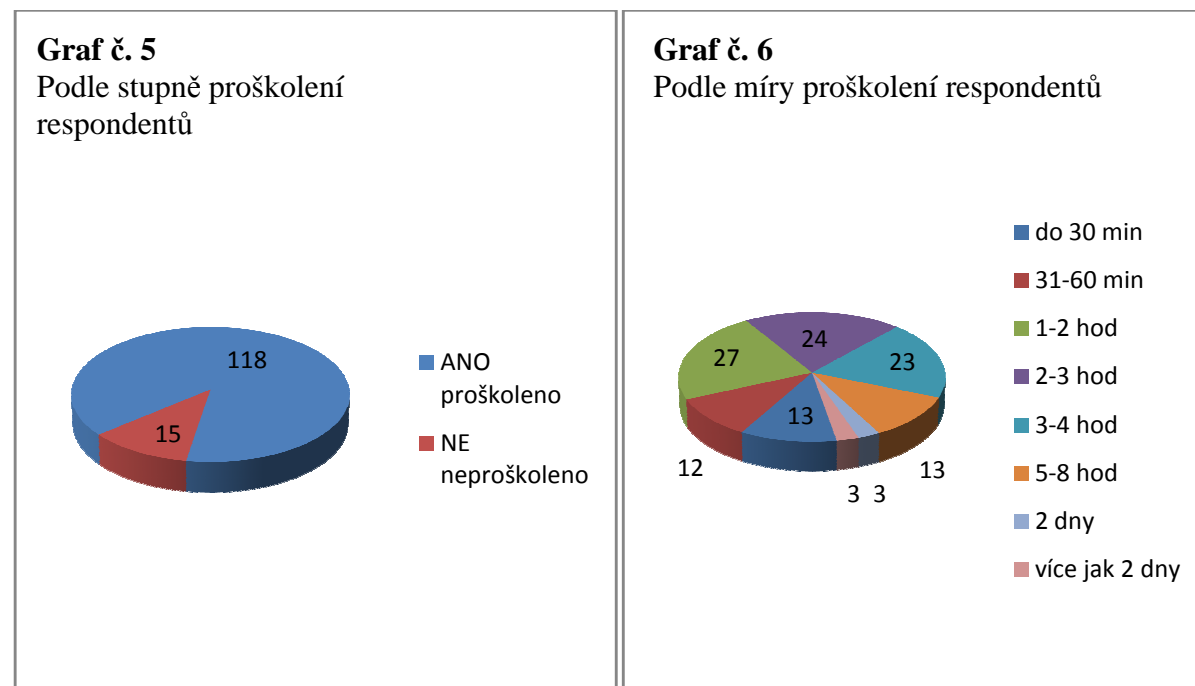

Podle délky služební praxe u Policie České republiky byla struktura zkoumaného vzorku, z celkového počtu 133 respondentů, složena z 24 respondentů se služební praxí 0 až 3 roky, 27 respondentů se služební praxí v rozmezí 3 až 6 let, 21 respondentů se služební praxí v rozmezí 6 až 9 let, 24 respondentů se služební praxí v rozmezí 9 až 12 let, 10 respondentů se služební praxí v rozmezí 12 až 15 let, 15 respondentů se služební praxí v rozmezí 15 až 18 let a z 12 respondentů se služební praxí 18 a více let, jak ukazuje **graf č. 4**.

Proškolení respondentů

Vyhodnocení stupně, míry a místa proškolení zkoumaného vzorku k problematice domácího násilí, bylo provedeno na základě vyhodnocení otázek dotazníku pod čísly 5 až 7.¹¹⁷ Těmito otázkami se zjišťovalo, zda respondenti byli proškoleni v problematice domácího násilí (stupeň proškolení), jak dlouho proškolení trvalo (míra proškolení) a zda se proškolení účastnili i mimo svůj územní odbor (místo proškolení).

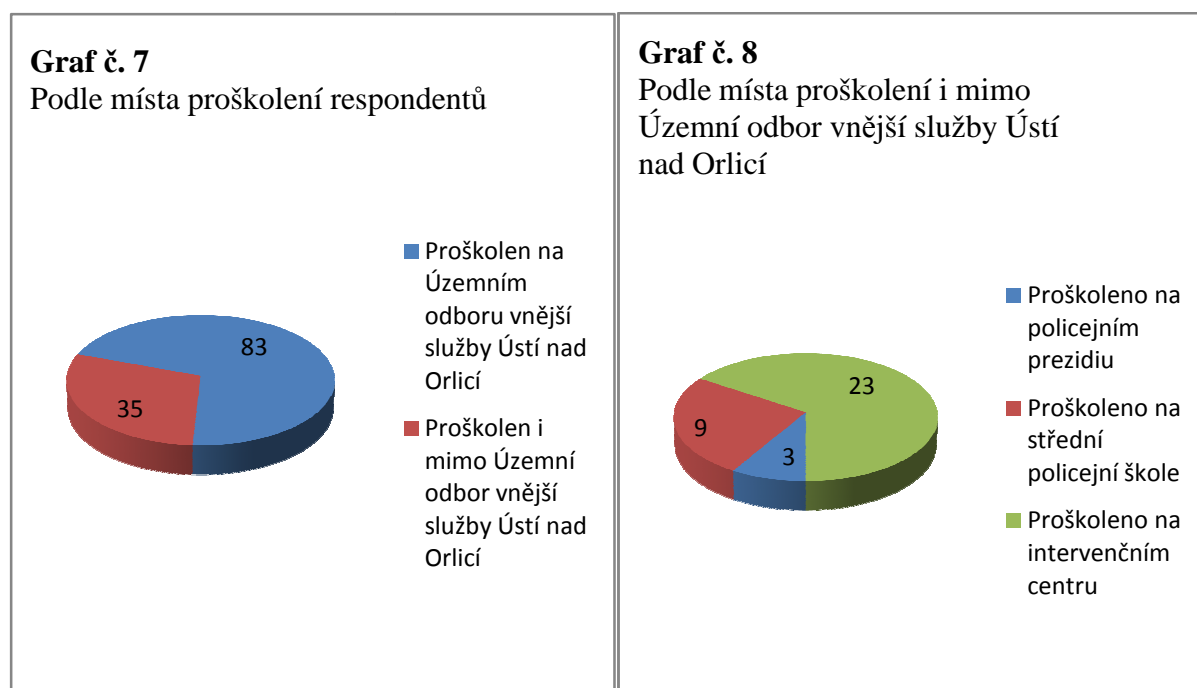
Podle stupně proškolení bylo vyhodnocením dotazníků zjištěno, že z celkového počtu 133 respondentů bylo 118 respondentů proškoleny k problematice domácího násilí a 15 respondentů k problematice domácího násilí proškoleny nebylo, jak ukazuje **graf č. 5**.

¹¹⁷ příloha č. 6, dotazník

Podle míry proškolení k problematice domácího násilí bylo vyhodnocením dotazníků zjištěno, že z celkového počtu 118 proškolených respondentů 27 respondentů, tedy nejvíce, označilo variantu, že byli proškoleni v celkové délce proškolení v rozmezí 1 až 2 hodiny. Nejméně častými variantami se ukázala proškolení v délce 2 dny a proškolení delší než 2 dny. Každou z těchto variant označilo shodně po třech respondentech, jak ukazuje **graf č. 6**.

Podle místa proškolení k problematice domácího násilí bylo vyhodnocením dotazníků zjištěno, že z celkového počtu 118 proškolených respondentů bylo 83 respondentů proškoleno pouze na Územním odboru vnější služby Ústí nad Orlicí a 35 respondentů i mimo tento odbor, jak ukazuje **graf č. 7**. Dále bylo zjištěno, že z celkového počtu 35 respondentů, kteří byli proškoleni i mimo Územní odbor vnější služby Ústí nad Orlicí byli 3 respondenti proškoleni na policejním prezidiu, 9 respondentů na střední policejní škole a 23 respondentů na intervenčním centru, jak ukazuje **graf č. 8**.

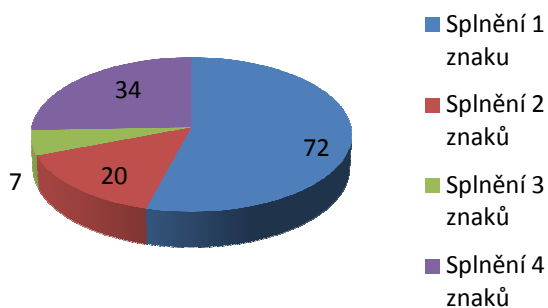
Znalost respondentů problematiky domácího násilí

Vyhodnocení znalosti problematiky domácího násilí zkoumaného vzorku bylo provedeno na základě vyhodnocení otázek dotazníku pod čísly 8 až 12,¹¹⁸ kterými bylo zjišťováno, zda respondenti vědí, v jakém případě mají sepsat úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí, zda někdy tento záznam sepisovali, zda někdy uplatnili institut vykázání, zda když uplatňovali institut vykázání si na pomoc přizvali specialistu a zda vědí, jestli může být zákonem daná lhůta pro vykázání v některém případě zkrácena.

Podle toho, zda respondenti vědí, kdy budou sepisovat úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí, při splnění kolika základních znaků domácího násilí a jakých, bylo vyhodnocením dotazníků zjištěno, že z celkového počtu 133 respondentů se 72 respondentů domnívá, že tento záznam se sepisuje při splnění alespoň jednoho základního znaku domácího násilí, 20 respondentů ví, že tento záznam se sepisuje při splnění dvou základních znaků domácího násilí, kdy v dotazníku správně i tyto znaky uvedli¹¹⁹, 7 respondentů se domnívá, že tento záznam se sepisuje při splnění alespoň tří základních znaků domácího násilí a 34 respondentů se domnívá, že tento záznam se sepisuje při splnění všech čtyř základních znaků domácího násilí, jak ukazuje **graf č. 9**.

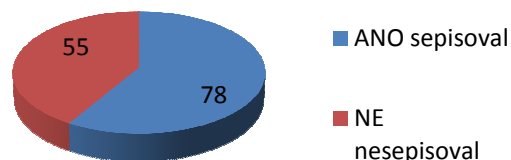
Graf č. 9

Podle případu kdy sepisovat úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

Graf č. 10

Podle respondentů, kteří již sepisovali úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí a kteří ne

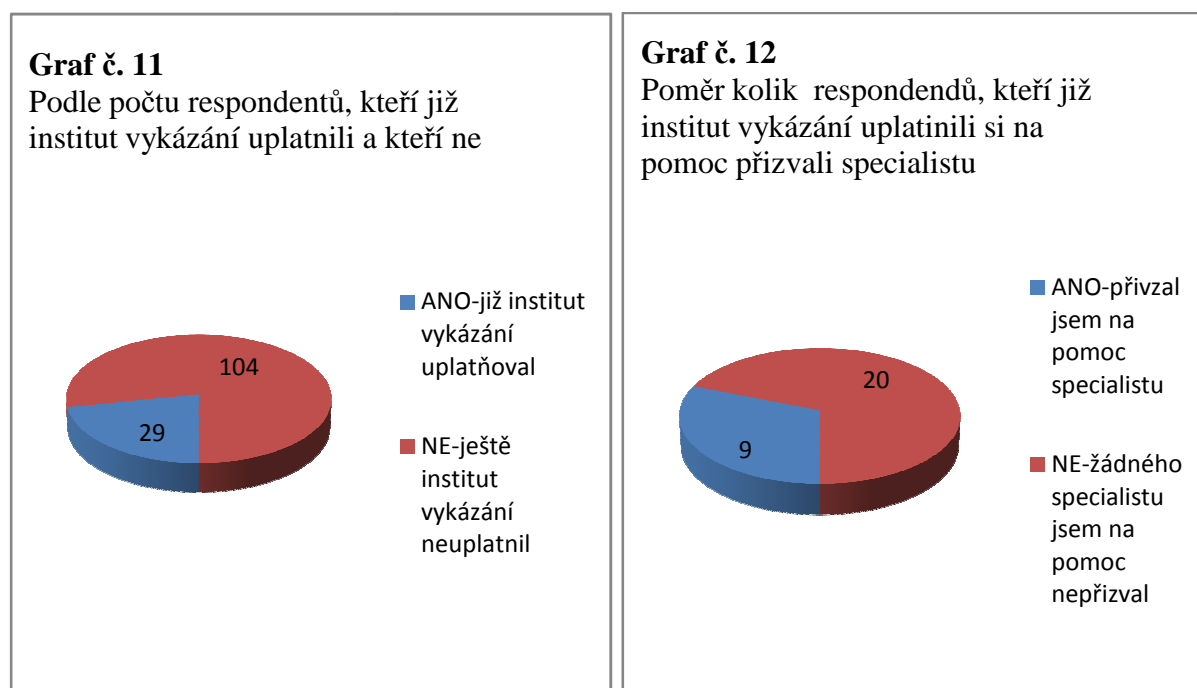

¹¹⁸ příloha č. 6, dotazník

¹¹⁹ kapitola 1.2.2 Identifikace domácího násilí

Podle toho, zda respondenti již někdy úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí sepisovali, bylo vyhodnocením dotazníků zjištěno, že z celkového počtu 133 respondentů 78 respondentů již tento záznam sepisovalo a 55 respondentů tento záznam ještě nikdy nepsalo, jak ukazuje **graf č. 10**.

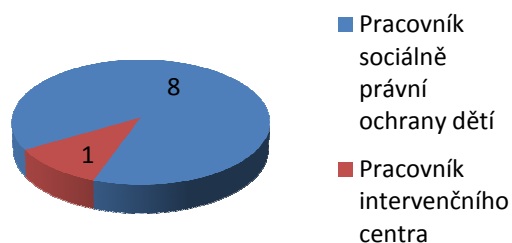
Podle toho, zda respondenti již někdy uplatnili institut vykázání, bylo vyhodnocením dotazníků zjištěno, že z celkového počtu 133 respondentů již 29 respondentů institut vykázání uplatnilo a 104 respondentů tento institut ještě nikdy neuplatnilo, jak ukazuje **graf č. 11**.

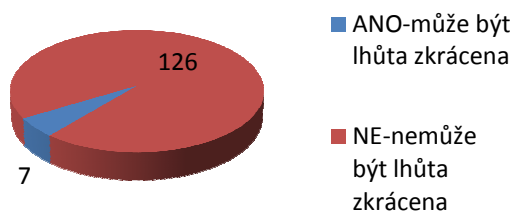
Podle toho, zda si respondenti, kteří uplatnili institut vykázání, přizvali na pomoc nějakého specialistu, bylo vyhodnocením dotazníků zjištěno, že z celkového počtu 29 respondentů, kteří již institut vykázání proti násilné osobě uplatnili, si 20 respondentů žádného specialistu na pomoc nepřizvalo a 9 respondentů si na pomoc specialistu přizvalo, jak ukazuje **graf č. 12**. Dále bylo vyhodnocením dotazníků zjištěno, že podle druhu specialisty přizvaného na pomoc při uplatnění institutu vykázání si z celkového počtu 9 respondentů, kteří již institut vykázání uplatnili, a kteří na pomoc přizvali specialistu, 8 respondentů přizvalo pracovníka sociálně právní ochrany dětí a 1 respondent pracovníka intervenčního centra, jak ukazuje **graf č. 13**.

Graf č. 13

Poměr přizvaných speciálistů na pomoc při uplatnění institutu vykázání

Graf č. 14

Poměr respondentů, kteří se domnívají, že může být zákonná lhůta pro vykázání zkrácena a kteří se domnívají, že zkrácena být nemůže

Podle toho, zda respondenti vědí, jestli může být zákonem daná lhůta pro vykázání v některém případě zkrácena¹²⁰, bylo vyhodnocením dotazníku zjištěno, že z celkového počtu 133 respondentů se 7 respondentů domnívá, že tato lhůta může být zkrácena a 126 respondentů ví, že zkrácena být nemůže, jak ukazuje *graf č. 14*.

Subjektivní postoje respondentů k problematice domácího násilí

Vyhodnocení subjektivních postojů respondentů k problematice domácího násilí bylo provedeno na základě vyhodnocení otázek dotazníku pod čísly 13 až 15¹²¹, kterými bylo zjišťováno, zda se respondenti domnívají, že jsou schopni bezchybně zadokumentovat incident se znaky domácího násilí, jestli si myslí, že jsou schopni bezchybně zadokumentovat institut vykázání, a jak by nejvýstižněji charakterizovali úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí.

Podle domněnky respondentů, zda jsou schopni bezchybně zadokumentovat incident se znaky domácího násilí, bylo vyhodnocením dotazníku zjištěno, že z celkového počtu 133 dotázaných respondentů se 71 respondentů domnívá, že jsou schopni bezchybně

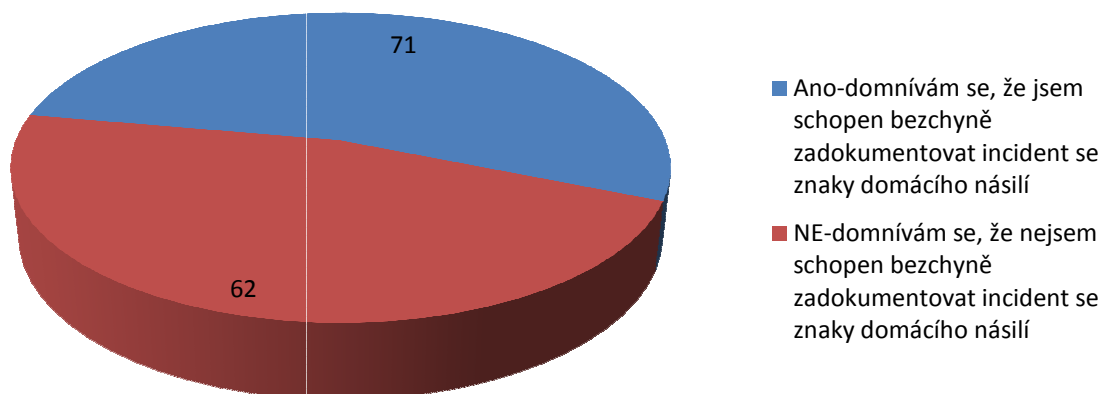
¹²⁰ kapitola 1.3.5 Vykázání

¹²¹ příloha č. 6, dotazník

dokumentace, a 62 respondentů si o sobě myslí, že bezchybnou dokumentaci nezvládnou, jak ukazuje **graf č. 15**.

Graf č. 15

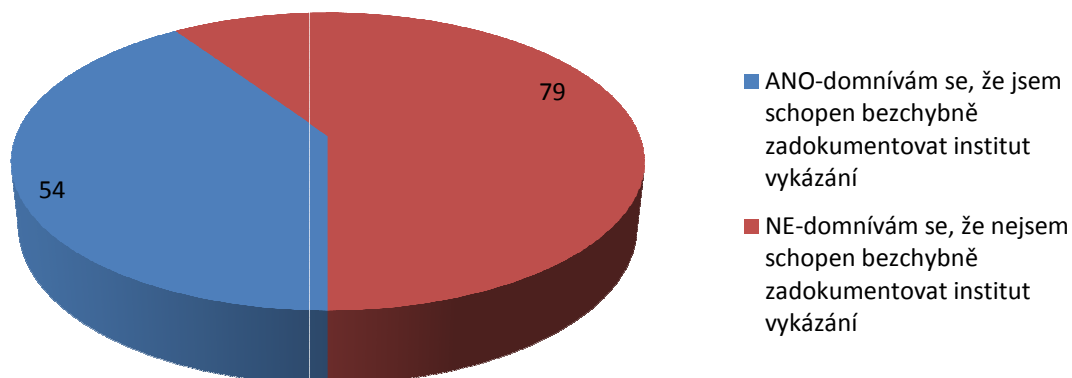
Podle domněnky schopnosti respondentů bezchybně zadokumentovat incident se znaky domácího násilí

Podle domněnky respondentů, zda jsou schopni bezchybně zadokumentovat institut vykázání, bylo vyhodnocením dotazníku zjištěno, že z celkového počtu 133 dotázaných respondentů se 54 respondentů domnívá, že tuto dokumentaci bez chyby zvládnou, 79 respondentů si o sobě myslí, že nikoli, jak ukazuje **graf č. 16**.

Graf č. 16

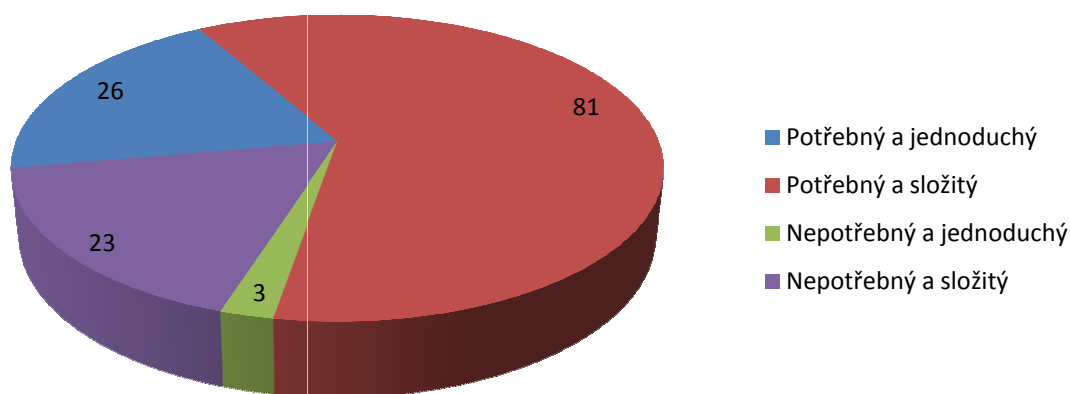
Podle domněnky schopnosti respondentů bezchybně zadokumentovat institut vykázání

Podle toho, jak nejvýstižněji by respondenti charakterizovali úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí, bylo vyhodnocením dotazníku zjištěno, že z celkového počtu 133 dotázaných respondentů se 26 respondentů domnívá, že tento záznam je potřebný a jednoduchý, 81 respondentů má zato, že tento záznam je potřebný a složitý, 3 respondenti se domnívají, že tento záznam je nepotřebný a jednoduchý, a 23 respondentů si myslí, že tento záznam je nepotřebný a složitý, jak ukazuje **graf č. 17**.

Graf č. 17

Podle nejvýstižnějšího charakterizování záznamu o incidentu se znaky domácího násilí

2.6.2 Ověřování předpokladů

Předpokládal jsem, že respondenti budou nejméně v 85% proškoleni k problematice domácího násilí, a na základě zjištěných a výše podrobně popsanych dat¹²² mohu tvrdit, že se tento předpoklad **potvrdil**.

V druhém případě jsem předpokládal, že respondenti budou nejméně v 80% znát, v jakém případě se má sepisovat úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí. Na základě zjištěných a výše podrobně popsanych dat¹²³ mohu tvrdit, že se tento předpoklad **nepotvrdil**.

¹²² graf č. 5

¹²³ graf č. 9

Dále jsem předpokládal, že nejvýše 30% respondentů někdy uplatnilo institut vykázání proti násilné osobě. Na základě zjištěných a výše podrobně popsanych dat¹²⁴ mohu tvrdit, že se tento, v pořadí třetí, předpoklad **potvrdil**.

Ve čtvrtém předpokladu šlo o to, že nejméně 80% respondentů bude znát, zda zákonná lhůta pro vykázání může být v některém případě zkrácena. Na základě zjištěných a výše podrobně popsanych dat¹²⁵ mohu říci, že se tento předpoklad **potvrdil**.

V dalším případě jsem předpokládal, že se respondenti nejméně v 80% vyjádří, že jsou schopni bezchybně zadokumentovat incident se znaky domácího násilí. Na základě zjištěných a výše popsanych dat¹²⁶ mohu uvést, že tento předpoklad se **nepotvrdil**.

V posledním případě šlo o předpoklad, že se respondenti nejméně v 80% vyjádří, že jsou schopni bezchybně zadokumentovat institut vykázání. Na základě zjištěných a výše popsanych dat¹²⁷ mohu říci, že tento předpoklad se **nepotvrdil**.

2.6.3 Analýza výsledků

Při ověřování předpokladů byla použita metoda dotazování za využití dotazníku. Vyhodnocením těchto dotazníků bylo zjištěno, že ve zkoumaném vzorku je zařazeno 90,98% mužů a 9,02% žen. Tento výsledek, ač je naprosto jednoznačný, dále vypovídá o stále větším začleňování žen do přímého výkonu služby pořádkové policie. Ještě před několika lety bylo zastoupení žen v přímém výkonu služby pořádkové policie naprosto zanedbatelné a šlo pouze o výjimečné případy. Tato pozvolná proměna má dle mého názoru kladný vliv např. na prověřování incidentu se znaky domácího násilí, kdy postavení ženy (policistky) může kladně ovlivnit jednání se ženami a dětmi.

Dále vyšlo najevo, že nejpočetnější věková skupina všech respondentů je v rozmezí 21 až 30 let, což činí 45,86%. Nejpočetnější skupina respondentů s nejvyšším dosaženým vzděláním je s úplným středním vzděláním, což činí 85,71%, a nejpočetnější skupina respondentů v délce služební praxe je v rozmezí 3 až 6 let, což činí 20,30%. Tyto údaje očividně vypovídají o skutečnosti, že v přímém výkonu služby jsou velkou měrou zastoupeni mladí policisté s kratší služební praxí, neboť zastoupení policistů se služební praxí do 9 let (kdy obecně platí, že až po 9 letech se nově nastupující policista teprve stává policistou) činí

¹²⁴ graf č. 11

¹²⁵ graf č. 14

¹²⁶ graf č. 15

¹²⁷ graf č. 16

54,14%. Tyto výše uvedené ukazatele často ovlivňují výkon služby. Dále tyto údaje ukazují, že úplné střední vzdělání je nejčastější na obvodních odděleních Policie České republiky, k čemuž chci dodat, že podle mě ukazatel vzdělání ovlivňuje výkon služby méně.

Z dalšího vyhodnocení dotazníků vyplývá, že naprostá většina respondentů, v míře 88,72%, byla proškolená k problematice domácího násilí. Dále jsem zjistil, že nejpočetnější skupina z těchto proškolených respondentů 22,88% absolvovala proškolení pouze v trvání 1 až 2 hodin. Naprostá většina z těchto proškolených respondentů (94,92%) pak byla proškolená v trvání do 8 hodin. Pouze část z proškolených respondentů (29,66%) se účastnilo školení k dané problematice i mimo svůj územní odbor, a to nejčastěji ve spolupráci s intervenčním centrem (procentuálně jich bylo 19,49%). Tato skutečnost jasně vypovídá, že naprostá většina policistů je proškolená, a tím odborně způsobilá k řešení problematiky domácího násilí.¹²⁸ Přesto lze v návaznosti na rozsah a složitost problematiky pochybovat, že vzhledem k délce, obsahu a různým úrovním školení je toto proškolení dostatečné.

Z dalšího vyhodnocení dotazníků vyplývá předpoklad, že znalost problematiky domácího násilí není pro respondenty samozřejmostí, neboť skutečnost že pouze 15,04% respondentů ví, kdy je třeba sepsat úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí, vypovídá o potřebě daleko větší průpravy ve zmíněné problematice. Přesto nemohu opomenout skutečnost, že tento záznam by sepsalo i dalších 54,14% respondentů, kteří by jej sepisovali i při splnění pouze jednoho znaku. Z toho je zřejmé, že tento záznam by byl „správně“ sepsán 69,18% respondentů.

Praktické zkušenosti respondentů s problematikou domácího násilí ukazují, že nejde o výjimečné případy, neboť úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí již sepisovalo 58,65% respondentů. Naopak institut vykázání již uplatňovalo pouze 21,80% respondentů. I tato skutečnost, že institut vykázání není uplatňován často, nepříznivě ovlivňuje odborný růst policistů v této problematice. Další významnou zjištěnou skutečností je, že při uplatnění institutu vykázání byla pouze při 3,45% případů vzorku zastoupena pomoc pracovníka Intervenčního centra, a v 27,59% byl k uplatnění institutu vykázání přizván pracovník sociálně-právní ochrany dětí. Úkolem tohoto pracovníka je však „pouze“ ochrana dítěte, v jiných oblastech je při uplatnění institutu vykázání jeho pomoc policii značně omezena. I z této skutečnosti je zřejmé, že na problematiku domácího násilí je policie v podstatě sama a nemůže se spoléhat na odbornou pomoc pracovníků intervenčního centra, i v návaznosti na jejich početní stavy, dosahy a dojezdové možnosti.

¹²⁸ kapitola 1.1.2 Odborná způsobilost policisty v problematice domácího násilí

Dalším vyhodnocením dotazníků bylo zjištěno, že pouze 53,38% respondentů se domnívá, že jsou schopni bezchybně zadokumentovat incident se znaky domácího násilí, a pouze 40,60% respondentů si myslí, že jsou schopni bezchybně zadokumentovat institut vykázání. Přitom největší skupina respondentů 60,90% charakterizovala záznam o incidentu se znaky domácího násilí jako potřebný a složitý. I z těchto zjištěných skutečností je patrné, že přibližně polovina respondentů si není problematikou domácího násilí jista, a ještě méně respondentů si je jistých při uplatnění institutu vykázání. Není tedy pochyb o tom, že daná problematika je složitá, a nabízí se otázka, zda prováděná proškolení jsou dostatečně efektivní. Nelze přehlednout ani fakt, že významná část respondentů označuje úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí jako složitý, což může být jednou z klíčových příčin složitosti celé problematiky z hlediska dokumentace.

ZÁVĚR

V současné době sehrává problematika domácího násilí významnou úlohu v práci Policie České republiky. Mnohým ohroženým osobám pomáhá k rozhodnému kroku, který je potřebný k řešení a nápravě jejich situace, kdy ony samy již nejsou schopny tuto situaci řešit. Mnohdy již nejsou ani schopny rozlišit, co je dobré a co zlé.

Současným trendem v problematice domácího násilí je snaha všech zúčastněných složek domácí násilí odhalit a rozpoznat. Dále pak dát vykázaním násilné osoby ohroženým osobám čas k tomu, aby si svoji situaci uvědomily a mohly ji, i ve spolupráci s pomocnými institucemi, začít řešit.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit úroveň odborné způsobilosti policistů Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Východočeského kraje Hradec Králové, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí. Bakalářská práce byla rozdělena do dvou celků a vycházela ze současného stavu.

V teoretické části bakalářské práce bylo objasněno, co je to odborná způsobilost policistů Policie České republiky. Jak se odborná způsobilost policistů získává, a to i odborná způsobilost policistů v problematice domácího násilí i ostatní způsobilosti policistů. Dále pak byly v této části práce objasněny základní pojmy, které souvisí s problematikou domácího násilí, jeho formy a identifikace. V této části práce byl také objasněn postup Policie České republiky v případech domácího násilí, včetně jeho dokumentace.

Praktická část bakalářské práce pomocí dotazníku s policisty Krajského ředitelství policie Východočeského kraje Hradec Králové, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí pak zjišťovala pohlaví, věkovou strukturu, vzdělání, délku služební praxe a úroveň odborné způsobilosti těchto policistů pořádkové služby, včetně subjektivních názorů na danou problematiku.

K dosažení stanoveného cíle byla využita metoda dotazování za pomoci dotazníku. Získaná data byla následně vyhodnocena, analyzována a porovnána se stanovenými předpoklady.

K úrovni odborné způsobilosti prostřednictvím dotazníků bylo zjištěno, že policisty Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Východočeského kraje Hradec Králové, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí tvoří v naprosté většině muži. Tito policisté jsou v převážné většině ve věkovém rozmezí 21 až 40 let, mají úplné střední vzdělání, a délka služební praxe těchto policistů je v převaze případů do 12 let. Dále bylo zjištěno, že naprostá většina těchto policistů byla proškolená k problematice domácího násilí, čímž získala odbornou způsobilost v dané problematice, a policisté jsou oprávněni uplatnit institut vykázání proti násilné osobě. Délka proškolení však nebyla jednoznačně zjištěna. Lze však říci, že tito policisté byli v naprosté většině proškoleni v celkové délce proškolení do 8 hodin, a to převážně na Územním odboru vnější služby Ústí nad Orlicí. Dále z provedeného průzkumu vyplynulo, že přibližně 70% policistů by správně, při splnění dvou základních znaků domácího násilí, sepisovalo úřední záznam o incidentu s těmito specifickými znaky. Nadpoloviční většina policistů již tento záznam sepisovala a pouze necelá třetina již někdy institut vykázání proti násilné osobě uplatnila. Naprostá většina policistů dále ví, že zákonem daná 10 denní lhůta pro vykázání nemůže být v žádném případě zkrácena. V neposlední řadě dotazníky ukázaly, že nadpoloviční většina policistů se domnívá, že je schopna bezchybně zadokumentovat incident se znaky domácího násilí, kdy tento záznam charakterizovala jako potřebný a složitý. Méně než polovina policistů se domnívá, že jsou schopni bezchybně zadokumentovat institut vykázání.

Bakalářská práce ověřovala celkem šest předpokladů.

Provedenou analýzou získaných dat byl potvrzen první ze stanovených předpokladů, že respondenti budou nejméně v 85% proškoleni k problematice domácího násilí.¹²⁹

Druhý stanovený předpoklad, že respondenti budou nejméně v 80% znát, v jakém případě je třeba sepisovat úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí, se provedenou analýzou nepotvrdil.¹³⁰

Třetí stanovený předpoklad, že nejvýše 30% respondentů někdy uplatnilo institut vykázání proti násilné osobě, se provedenou analýzou potvrdil.¹³¹

Další, v pořadí čtvrtý předpoklad, že nejméně 80% respondentů bude znát, zda zákonná lhůta pro vykázání může být v některém případě zkrácena, se také potvrdil.¹³²

¹²⁹ graf č. 5

¹³⁰ graf č. 9

¹³¹ graf č. 11

¹³² graf č. 14

Pátý předpoklad, že respondenti se nejméně v 80% vyjádří, že jsou schopni bezchybně zadokumentovat incident se znaky domácího násilí, se provedenou analýzou nepotvrdil.¹³³

Poslední šestý předpoklad, že respondenti se nejméně v 80% vyjádří, že jsou schopni bezchybně zadokumentovat institut vykázání, se také nepotvrdil.¹³⁴

Tato bakalářská práce přiblížila problematiku domácího násilí z pohledu získávání odborné způsobilosti policistů Policie České republiky i získávání odborné způsobilosti policistů v problematice domácího násilí. Dále pak seznámila čtenáře s administrativním postupem policistů v této problematice a s úrovní odborné způsobilosti policistů Policie České republiky, Krajského ředitelství Východočeského kraje, územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí.

Mám-li zhodnotit přínos této práce pro mne a mou praxi, pak musím konstatovat, že studiem dané problematiky a provedenou analýzou jsem získal mnoho poznatků, které budu moci uplatnit ve své další práci policisty, zástupce vedoucího Obvodního oddělení Policie České republiky v Žamberku. Tyto získané poznatky povedou ke zkvalitnění práce v uvedené problematice přinejmenším u těch policistů, kteří pracují u Obvodního oddělení Policie České republiky Žamberk.

¹³³ graf č. 15

¹³⁴ graf č. 16

NÁVRH OPATŘENÍ

S ohledem na zjištěné skutečnosti doporučuji zkvalitnit proškolení k problematice domácího násilí u všech policistů zařazených na všech osmi Obvodních odděleních Krajského ředitelství policie Východočeského kraje Hradec Králové, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí. Zkvalitnění by se mělo týkat jak obsahu školení, tak i četnosti. Školení by bylo třeba provádět podle předem stanovené osnovy, která by byla aktualizována na základě nově vzniklých skutečností v dané problematice. Doporučil bych zařadit do proškolení i modelové situace a rozbor již řešených případů. Také by se měl zajistit měřitelný výstup z proškolení, nejlépe testy s garancí úrovně proškolení.

Dalším doporučením je ustanovit na každém z osmi obvodních odděleních uvedeného územního odboru specialistu v problematice domácího násilí, který by danou problematiku aktuálně sledoval a účastnil se besed a školení i ve spolupráci s jinými subjekty, aby byl na všechny základní útvary zajištěn rychlý přenos aktuálních, správných a nikoli jen zprostředkovaním pozměněných informací.

Další, v pořadí již třetí doporučení, které navrhuji, se velice úzce týká skladby policistů pořádkové služby na jednotlivých obvodních odděleních. Navrhovaným opatřením je udržet na jednotlivých obvodních odděleních starší policisty i policisty s delší služební praxí. Toto opatření udrží „ve výkonu“ více cenných životních zkušeností policistů, kterých je při řešení problematiky domácího násilí velice zapotřebí. Tyto zkušenosti velmi pomáhají jak v jednáních s jednotlivými aktéry, tak i při rozplétání, pochopení a dovozování skutečností v případech domácího násilí.

Poslední doporučení cílí ke zjednodušení postupu policie. Základní a podstatné je držet se zákona. Avšak úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí by se neměl sepisovat obligatorně. Každý policista by ho měl využívat pouze jako pomůcku podle vlastního zodpovědného uvážení. Tímto opatřením by se přinejmenším odstranily pochybnosti o tom, kdy tento záznam sepisovat a kdy nikoli. Dále by eliminovalo „hrůzu“ policistů, kterou tento záznam vytváří. Zároveň by policisté získali potřebný klid pro kvalitní posouzení situace a vydání rozhodnutí.

SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

ČERVENÝ, Zdeněk, ŠLAUF, Václav. *Přestupkové právo, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. 13. vyd. Praha: 2006. ISBN 80-7201-596-6.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Vybrané výzkumy a teorie domácího násilí*. 1. vyd. Praha: 2002.

FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem*. 1. vyd. Praha: 2009. ISBN 978-80-86477-49-7.

NOVOTNÝ, František, RŮŽIČKA, Miroslav a kol. *Trestní kodexy Trestní zákon, Trestní řád a související předpisy (komentář)*. 2. vyd. Praha: 2002. ISBN 80-7317-009-4.

ŠVINGALOVÁ, Dana, PEŠATOVÁ, Ilona. *Uvedení do výzkumu a metodika tvorby bakalářské práce*. 1. vyd. Liberec: 2006. ISBN 80-7372-046-9.

ŠVINGALOVÁ, Dana, PEŠATOVÁ, Ilona. *Zpracování a prezentace odborných informací*. 1. vyd. Liberec: 2004. ISBN 80-7083-858-2.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí I. Identifikace*. 1. vyd. Praha: 2006.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí II. Komunikace*. 1. vyd. Praha: 2006.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí III. SARA DN, Zjištění rizika ohrožení*. 1. vyd. Praha: 2006.

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domácí násilí V. Interdisciplinární spolupráce*. 1. vyd. Praha: 2006.

Metodický pokyn ředitele úřadu služby kriminální policie a vyšetřování policejního prezidia České republiky č. 2, *kterým se upravuje postup Policie České republiky při oznámení, prověřování a vyšetřování případů domácího násilí*. 1. vyd. Praha: 2004.

Nařízení ministra vnitra č. 65, *o vzdělávání příslušníků Policie České republiky a zaměstnanců v pracovním poměru k České republice se zařazením v Policii České republiky v Ministerstvu vnitra v policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra*. 1. vyd. Praha: 2007.

Rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie Východočeského kraje č. 2, *kterým se stanoví organizace Krajského ředitelství policie Východočeského kraje*. 1. vyd. Hradec Králové: 2009.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 3, *o školních policejních střediscích Policie České republiky*. 1. vyd. Praha: 2007.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. 1. vyd. Praha: 2008.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 179, *kterým se stanoví postup příslušníků Policie České republiky v případech domácího násilí*. 1. vyd. Praha: 2006.

Zákon č. 283/1991 Sb., *o Policii České republiky*. 1. vyd. Praha: 2006.

Zákon č. 359/199Sb., *o sociálně-právní ochraně dětí*, v platném znění

Zákon č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a předpisy související*. 1. vyd. Praha: 2006.

Příspěvatelé Wikipedie, Kvantitativní výzkum [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2009, Datum poslední revize 13.10.2009, 10:55 UTC, [citováno 20.10.2009]

http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Kvantitativn%C3%AD_v%C3%BDzkum&oldid=4495434

Pořádková policie-Policie České republiky [online], [citováno 19.10.2009]

<http://www.policie.cz/clanek/poradkova-policie.aspx>

Služba kriminální policie a vyšetřování-Policie České republiky [online],
[citováno 19.10.2009]

<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-clanky-sluzba-kriminalni-policie-a-vysetrovani.aspx>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 - test SARA DN¹³⁵

Příloha č. 2 - Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí¹³⁶

Příloha č. 3 - Potvrzení o vykázaní¹³⁷

Příloha č. 4 - Úřední záznam o vykázaní¹³⁸

Příloha č. 5 - Úřední záznam o provedení kontroly dodržování povinností vyplývajících z vykázaní¹³⁹

Příloha č. 6 - dotazník

¹³⁵ příloha č. 2, Závazného pokynu policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008.

¹³⁶ příloha č. 1, Závazného pokynu policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008.

¹³⁷ příloha č. 3, Závazného pokynu policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008.

¹³⁸ příloha č. 6, Závazného pokynu policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008.

¹³⁹ příloha č. 5, Závazného pokynu policejního prezidenta č. 200, *o provádění vykázaní*. Praha: 2008.

sara dn
pomůcka pro policisty

sara dn

3x5 otázek
na rizikové faktory

OTÁZKY ke zjištění rizika eskalace domácího násilí

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí (dále jen dn) je především fyzické, psychické anebo sexuální násilí, ke kterému dochází mezi blízkými osobami. O domácí násilí se jedná vždy, pokud jsou přítomny všechny následující znaky.

KLÍČOVÉ ZNAKY DN

- 1) **OPAKOVÁNÍ A DLOUHODOBOST** – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek. *Ptejte se na minulé incidenty, na předešlé zákroky PČR, na úrazy apod.*
- 2) **ESKALACE** – domácí násilí se stupňuje od útoků proti lidské důstojnosti k fyzickým útokům až k závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. *Ptejte se, jak často se incidenty opakují a zda roste intenzita útoků či výhrůžek.*
- 3) **JASNÉ A NEZPOCHYBNITELNÉ ROZDĚLENÍ ROLÍ** na ohroženou osobu a násilnou osobu – domácí násilím nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde je rovné nebo střídavé postavení stran incidentu. *Ptejte se, kdo je ohrožen a kdo ubližuje.*
- 4) **NEVEŘEJNOST** – domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly. *Ptejte se, kdy a kde k násilí dochází.*

sara dn

SOUBOR RIZIKOVÝCH FAKTORŮ KE ZJIŠTĚNÍ HROZBY BUDOUCÍHO DN

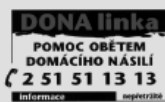
V případě, že na místě zákroku identifikujete situaci jako domácí násilí, doporučujeme vám položit následující katalog otázek. Ty pomohou vám i ohroženým osobám uvědomit si reálné riziko současného a budoucího ohrožení. Zdrojem informací, tj. osobou, která na otázky odpoví, může být ohrožená osoba, oznamovatel (např. sousedé), ale i násilná osoba.

Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému rozhodnutí o dalším postupu. Otázky pokládejte v souvislosti s aktuálním incidentem a zajímejte se také o incidenty předchozí, protože domácí násilí je násilím na pokračování. V této fázi zákroku není nutné provést písemný záznam, je-li to možné, doporučuje se pořídit záznam zvukový.

K vyhodnocení budoucího možného rizika dn použijte vlastní úvahu. Zvažte další kroky a opatření. Ze škály možných opatření zvolte vždy takové, které bude s přihlédnutím ke konkrétní situaci maximálně bezpečné pro ohrožené osoby.

Například:

- přivolejte další policisty
- zvažte opatření podle trestního řádu nebo zákona o PČR
- po 1. 1. 2007 zvažte „vykázání“ podle zákona č. 135/2006 Sb.
- doporučte azylové zařízení nebo jiné bezpečné místo
- poučte ohroženou osobu o bezpečnostním plánu
- informujte OSPOD o dětech v rodině
- předejte ohrožené osobě kontakt na DONA linku

Tento dokument vydává Bílý kruh bezpečí, o.s. v rámci projektu „Regionální podpora informovanosti o nonstop lince pomoci obětem domácího násilí“, projekt spolufinancuje Evropská unie a státní rozpočet České republiky.

NÁSILÍ VE VZTAHU K BLÍZKÉ OSOBĚ

ODDÍL 1

- 1) **Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?**
– např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní
- 2) **Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?**
– např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby
- 3) **Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby?**
– např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů
- 4) **Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?**
– např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace aj.
- 5) **Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?**
– např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá dn

ODDÍL 2

OBECNÉ SKLONY NÁSILNÉ OSOBY K NÁSILÍ

- 1) **Dopouští se obecné kriminality?**
– jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně
- 2) **Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?**
– měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)
- 3) **Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?**
– např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže
- 4) **Má násilná osoba problémy s toxikomanii a jinými závislostmi?**
– např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hrůžkou závislosti např. na automatech
- 5) **Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?**
– např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu

ODDÍL 3

ZRANITELNOST OHROŽENÉ OSOBY

- 1) **Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě?**
– přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe
- 2) **Má z násilné osoby extrémní strach?**
– tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobranu chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání
- 3) **Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí?**
– riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalosti o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou
- 4) **Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?**
– tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností
- 5) **Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?**
– např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek

www.donalinka.cz – www.bkb.cz – www.domacinasilii.cz

Copyright © 2005 P. R. Kropp, S. D. Hart & H. DeFrage – Copyright © 2006 Bílý kruh bezpečí, o.s.
Kopírování, reprodukce a opětovný přenos jakýmkoli způsobem jsou zakázány mezinárodním právem.

Č. j.

Počet listů:

Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

Dne v hodin bylo přijato oznámení o incidentu se znaky domácího (dále jen „incident“). Incident šetřili příslušníci Policie České republiky v místě (adresa incidentu):
.....

Zúčastněné osoby:

Násilná osoba:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Státní příslušnost: Telefon:

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):

Adresa pro doručování (ulice, č. p., místo, PSČ):

Ohrožená osoba:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Státní příslušnost: Telefon:

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):

Adresa pro doručování (ulice, č. p., místo, PSČ):

Oznamovatel: ohrožená osoba - násilná osoba - osoba blízká ohrožené osobě - osoba blízká násilné osobě - soused(ka) - státní orgán - jiný^{*)}

Když osoba jiná než ohrožená nebo násilná tak

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Státní příslušnost: Telefon:

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):

Adresa pro doručování (ulice, č. p., místo, PSČ):

Vztah násilné a ohrožené osoby:

manžel/manželka - bývalý manžel/bývalá manželka - druh/družka -
přítel/ přítelkyně - rodič/dítě - prarodič/vnouče - registrovaní partneři -
jiný příbuzenský vztah - nezjištěn^{*)}

Násilná osoba obývá společné obydlí s ohroženou osobou: **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak Adresa společného obydlí:

Forma páchaného násilí:

fyzické - psychické - ekonomické – sexuální – sociální - nezjištěno^{*)}

Zranění ohrožené osoby: **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak **podlitiny – pohmožděniny – zlomenina - řezné, bodné, sečné rány
- střelné poranění - jiné^{*)}**

Lékařské ošetření: **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak Adresa:

Zranění násilné osoby: **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak **podlitiny – pohmožděniny – zlomenina - řezné, bodné, sečné rány
- střelné poranění - jiné^{*)}**

Lékařské ošetření: **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak Adresa:

Zranění jiných osob: **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak Lékařské ošetření: **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak Adresa:

Podezření na požití alkoholu nebo jiných návykových látek:

Násilná osoba: **ANO - NE^{*)}** Když ANO tak **alkohol - drogy - léky - jiné^{*)}**

Silná žárlivost: **ANO - NE^{*)}**

Ohrožená osoba: **ANO - NE^{*)}** Když ANO tak **alkohol - drogy - léky - jiné^{*)}**

Silná žárlivost: **ANO - NE^{*)}**

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí:

když větší než 0 tak vypsát **Jméno, PŘÍJMENÍ, datum narození**

.....
.....
.....
.....
.....

Přítomnost nezletilých osob při incidentu: **ANO - NE^{*)}**

Přítomnost nezletilých osob při zákroku Policie ČR: **ANO - NE^{*)}**

Škoda na majetku: **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak v částce cca Kč, spočívající v

Při aktuálním incidentu **byla – nebyla**^{*)} použita zbraň.

Když byla tak **bodná nebo sečná - tupá - střelná**^{*)}

Bylo- nebylo^{*)} použito škrcení.

Přítomnost znaků domácího násilí

1. Opakované a dlouhodobé násilí: **ANO - NE**^{*)}

Když ANO tak: od kdy :

Záznamy evidované policií, lékaři atd.: **ANO - NE**^{*)}

Když ANO tak č.j.

2. Vzrůstající intenzita násilí: **ANO - NE**^{*)}

3. Jasně a nepochybnitelně rozdělení rolí na násilnou a ohroženou osobu:

ANO - NE^{*)}

4. Násilí páchané ve společném obydlí: **ANO - NE**^{*)}

Všechny typické znaky domácího násilí na místě prokázány: ANO - NE^{*)}

Pomoc poskytnutá ohrožené osobě

Poskytnut kontakt na jiný st. orgán - který :

Poskytnut kontakt na neziskovou organizaci - kterou :

Jiná pomoc - jaká :

Byl uskutečněn převoz ohrožené osoby na jiné místo? **ANO - NE**^{*)}

Když ANO tak Na adresu:

Otázky SARA DN:

U všech položek následujících v této části v případě odpovědi ANO upřesnit.

Oddíl 1: Násilí ve vztahu k blízké osobě

Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)} (např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní)

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)} (např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby)

Dochází ke stupňování fyz. nebo sex. násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO**^{*)}

(např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů)

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**
(např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace apod.)

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí: **ANO- NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**
(vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá domácí násilí)

Oddíl 2: Obecné sklony násilné osoby k násilí

Dopouští se násilná osoba obecné kriminality: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**
(jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně)

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**
(měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**
(např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže)

Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi:
ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)} (např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech)

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví: **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**
(např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu)

Oddíl 3 : Zranitelnost ohrožené osoby

Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)} (přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe)

Má z násilné osoby extrémní strach: **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**
(tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobranné chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání)

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí: **ANO- NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**
(riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalost o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou)

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání): **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**
(tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností)

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy: **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**
(např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek)

Byly splněny podmínky pro vykázaní násilné osoby? **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak **Odůvodnění vykázaní:**

Vykázání bylo provedeno dne: vhod. a **BYLO - NEBYLO^{*)}**
provedeno za přítomnosti nezúčastněné osoby.

Když bylo tak:

Nezúčastněná osoba:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):.....

Když nebylo tak Z důvodu:

Adresa společného obydlí:

Vymezení prostoru na který se vztahuje vykazání:

Vykazání oznámeno ústně násilné osobě: **ANO - NE^{*)}**

Opatření proti násilné osobě

Zajištění dle § 26 zákona č. 273/2008 Sb.: **ANO - NE^{*)}**

Umístění do PAZS dle § 17 zákona č. 379/2005 Sb.: **ANO - NE^{*)}**

Zadržení dle § 76 zákona č. 141/1961 Sb.: **ANO - NE^{*)}**

Vazba dle § 68 zákona č. 141/1961 Sb.: **ANO - NE^{*)}**

Jiný způsob omezení osobní svobody:

Když došlo k omezení osobní svobody, tak

Osobní svoboda omezena dne: v hod.

Důvod nepřijetí žádného opatření:

Další významné skutečnosti a poznámky:

Kopie úředního záznamu o vykazání předána místně příslušnému intervenčnímu centru
dne

v hod.

Kopie úředního záznamu o vykazání předána místně příslušnému soudu, který bude
rozhodovat v případě podání návrhu na předběžné opatření, dne
.....v hod.

Kopie úředního záznamu o vykazání předána vykázané osobě dnev
..... hod.

Kopie úředního záznamu o vykazání předána ohrožené osobě dnev
..... hod.

Když ve společném obydlí žije nezletilá osoba tak:

Kopie úředního záznamu o vykazání předána místně příslušnému orgánu sociálně-právní
ochrany dětí dnev hod.

Zpracoval:
(hodnostní označení, jméno, příjmení, OeČ, podpis)

Místně příslušné intervenční centrum:

Místně příslušný soud, který rozhoduje o podaném návrhu na předběžné opatření:

.....

Místně příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí:

Změny v průběhu vykázaní (např. ukončení vykázaní apod.): **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak dnevhod.

Důvod změny v průběhu vykázaní:

Změna oznámena:

Vykázané osobě dne v
hod.

Ohrožené osobě dne v
hod.

Místně příslušnému intervenčnímu centru dnev
..... hod.

Místně příslušnému soudu, který bude rozhodovat v případě podání návrhu na předběžné opatření, dnev
..... hod.

Když ve společném obydlí žije nezletilá osoba tak:

Místně příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí dnev
..... hod.

Došlo k podání návrhu na předběžné opatření u místně příslušného soudu:

ANO - NE^{*)}

Když ANO tak Návrh na předběžné opatření podán dne v
hod.

Rozhodnutí místně příslušného soudu o předběžném opatření nabylo právní moci
dne

Změny zpracoval:
(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEC, podpis)

^{*)} Nehodící se škrtně.

Č. j.

Počet listů:

Přílohy: 2/2

Výtisk č.:

Potvrzení o vykázání

Příslušník Policie České republiky (dále jen „policista“)
dne v hod. využil svého oprávnění podle § 44 zák. č. 273/2008
Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o Policii České republiky“) a

vykázal

pana(i)

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Státní příslušnost:Telefon:

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):

ze společného obydlí:

které obýval(a) s ohroženou osobou

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):

jakož i z jeho bezprostředního okolí:

na dobu 10 dnů.Vykázání **bylo - nebylo**^{*)} provedeno za přítomnosti nezúčastněné osoby.

Když nebylo tak z důvodu:

.....
.....

(otisk kulatého razítka bez státního znaku)

Zpracoval:

Poznámky (námitky vykázané osoby proti vykázaní):

Na základě ustanovení § 45 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, byla(a) vykázaná osoba **vyzván(a) k vydání všech klíčů** od společného obydlí, z něhož byl(a) vykázan(a). Na základě této výzvy vykázaná osoba klíče **vydala - nevydala^{*)}**.

Když vydala tak Specifikace klíčů – typ, barva, popis, markanty:

Když nevydala tak Důvody nevydání:

Neuposlechnutím výzvy k vydání klíčů se můžete dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Klíče vydal dne v hod.
(jméno, příjmení, podpis)

Klíče převzal v hod.
(hodnostní označení, jméno, příjmení, OČ, podpis)

Vykázaná osoba byla poučena o tom, že po uplynutí lhůty 10 dnů od vykázaní si může klíče vyzvednout: Klíče jí budou vydány jen za předpokladu, že nebyl podán návrh na vydání předběžného opatření podle § 76b občanského soudního řádu nebo že soud podanému návrhu na vydání předběžného opatření nevyhověl.

Rozdělovník:

Výtisk č. 1: Vykázaná osoba: **převzala - nepřevzala -**

odmítla podepsat^{*)}

Když nepřevzala nebo odmítla podepsat tak Z důvodu:

.....

.....

(převzal, datum, čas, podpis)

Výtisk č. 2: Ohrožená osoba: **převzala - nepřevzala -**

odmítla podepsat^{*)}

Když nepřevzala nebo odmítla podepsat tak Z důvodu:

.....

.....

(převzal, datum, čas, podpis)

Výtisk č. 3: spis

Po uplynutí 10denní lhůty pro vykazání:

Klíče vydal dne v hod.
(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Klíče převzal dne v hod.
(jméno, příjmení, podpis)

Důvod nevydání klíčů:

^{*)} Nehodící se škrtně.

POUČENÍ VYKÁZANÉ OSOBY

Před poučením podle § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, vás poučuji o tom, že vykazání bylo učiněno bez ohledu na vůli ohrožené osoby.

Podle § 44 odst. 1 jste byl(a) vykázán(a) ze společného obydlí obývaného s ohroženou osobou, jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Vykazání je účinné od okamžiku, kdy vám bylo sděleno. Vykázán(a) můžete být i ve vaší nepřítomnosti.

Podle § 44 odst. 2 bude vykazání trvat po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Pokud bude podán návrh na předběžné opatření podle § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona č. 59/2005 Sb. a zákona č. 135/2006 Sb. (dále jen „občanský soudní řád“), v průběhu vykazání, doba vykazání se prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

Podle § 44 odst. 3 si můžete na útvaru policie (adresa příslušného útvaru Policie České republiky, včetně tel. čísla) vyzvednout kopii úředního záznamu o vykazání.

Podle § 44 odst. 5 můžete v případě, že nesouhlasíte s vykazáním, proti němu na místě podat námitky, které budou bez zbytečného odkladu předány krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykazání. Tyto námitky také můžete do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykazání podat písemně příslušnému krajskému ředitelství sám (sama). Lhůta pro podání námitek počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy jste převzal(a) potvrzení o vykazání a je považována za dodržanou, jsou-li námitky nejpozději v její poslední den předány k poštovní přepravě nebo podány u příslušného krajského ředitelství.

Podle § 45 odst. 1 písm. a) jste povinen(na) opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykazání.

Podle § 45 odst. 1 písm. b) jste povinen(na) zdržet se vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykazání.

Podle § 45 odst. 1 písm. c) jste povinen(na) zdržet se styku a navazování kontaktu s ohroženou osobou.

Podle § 45 odst. 1 písm. d) jste povinen(na) vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které držíte. Neuposlechnutím této výzvy se můžete dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“).

Podle § 45 odst. 2 písm. a) máte právo vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící vaší osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užíváte, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady.

Podle § 45 odst. 2 písm. b) máte právo si vzít v průběhu vykázaní ze společného obydlí věci sloužící vaší osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro vaše podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo můžete uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě na adrese

.....
Podle § 45 odst. 2 písm. c) máte právo ověřit si provedení vykázaní na čísle tísňového volání 158.

Podle § 45 odst. 2 písm. d) máte právo vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázaní u příslušného útvaru (organizačního článku) Policie ČR

.....
Úřední záznam o vykázaní bude vyhotoven do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí.

Podle § 45 odst. 3 je třeba, abyste pro potřebu doručování uvedl(a) svoji adresu pro doručování

.....
.....

Neuposlechnutím uloženého vykázaní se můžete dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů; pokud se dopustíte závažného nebo opakovaného jednání, abyste zmařil(a) vykázaní, můžete se dopustit trestného činu podle § 171 odst. 4 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Po uplynutí lhůty 10 dnů si na výše uvedeném útvaru (organizačním článku Policie ČR - adresa a telefonický kontakt uvedeny výše) můžete vyzvednout klíče, které jste policistovi předal(a) podle § 45 odst. 1 písm. d). Klíče vám budou vydány za předpokladu, že nebyl podán návrh na vydání předběžného opatření podle § 76b občanského soudního řádu.

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

.....
Jméno, příjmení a podpis **vykázané**

osoby

Poučení provedl(a) :

.....
Služební hodnost, jméno, příjmení a podpis
policisty

POUČENÍ OHROŽENÉ OSOBY

Jako osobu ohroženou vás poučuji o tom, že podle § 44 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, došlo k vykázání ze společného obydlí, které obýval(a) společně s vámi, jakož i z jeho bezprostředního okolí.

Toto vykázání je účinné od okamžiku, kdy bylo provedeno, a to i v případě, že s ním nesouhlasíte.

Vykázaná osoba je povinna:

Podle § 45 odst. 1 písm. a) opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání.

Podle § 45 odst. 1 písm. b) zdržet se vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykázání.

Podle § 45 odst. 1 písm. c) zdržet se styku a navazování kontaktu s ohroženou osobou.

Podle § 45 odst. 1 písm. d) vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.

V případě porušení podmínek vykázání ze strany vykázané osoby neprodleně informujte Policii České republiky prostřednictvím tísňové linky 158.

Vykázaná osoba má právo:

Podle § 45 odst. 2 písm. a) vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící její osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užívá, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady.

Podle § 45 odst. 2 písm. b) si vzít v průběhu vykázání ze společného obydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo může uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě.

O termínu, kdy k převzetí věcí osobou vykázanou dojde, budete předem informován(a).

Je vaším právem ve smyslu § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat u příslušného soudu návrh na vydání předběžného opatření spočívajícího v povinném opuštění společného obydlí násilnou osobou a v zákazu navazování kontaktů násilné osoby s vámi. Podáním návrhu v průběhu vykázání, které provedl policista, se zákonná 10denní lhůta prodlužuje až do pravomocného rozhodnutí soudu o tomto návrhu. Předběžné opatření soudu trvá 1 měsíc ode dne následujícího po dni, v němž uplynula zákonná 10denní lhůta, a bude-li před ukončením této doby zahájeno řízení ve věci samé, může předseda senátu na váš návrh rozhodnout o prodloužení doby trvání předběžného opatření, a to až na dobu 1 roku. V této souvislosti vás žádáme, abyste informoval(a) Policii České republiky o tom, že jste v průběhu policejního vykázání podal(a) u soudu návrh na vydání předběžného opatření.

O vykázání bude v souladu s § 47 odst. 3 zákona o Policii České republiky informováno intervenční centrum poskytující psychologické, sociální a právní služby. Toto intervenční centrum vás bude do 48 hodin od doručení podnětu od Policie České republiky kontaktovat s nabídkou služeb. V případě potřeby se můžete obrátit i na jiné instituce, které poskytují psychologické, sociální a další služby v oblasti pomoci obětem domácího násilí. Za tímto účelem vám jsou předány kontakty na instituce v místě bydliště a kontakty na linky s nepřetržitým provozem.

Dále vás poučuji o tom, že uvedením nepravdivých skutečností se můžete dopustit trestného činu křivého obvinění podle § 174, pomluvy dle § 206 a poškozování cizích práv dle § 209 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, případně přestupku proti občanskému soužití dle § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

V době trvání vykazání bude provedena kontrola, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající z vykazání. V této souvislosti vás žádáme o poskytnutí součinnosti policistům provádějícím tuto kontrolu.

Úřední záznam o vykazání bude zpracován do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí a můžete si jej vyzvednout na adrese:

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

.....
Jméno, příjmení a podpis **ohrožené**

osoby

Poučení provedl(a):

.....
Služební hodnost, jméno, příjmení a podpis

policisty

Č. j.

Počet listů:

Výtisk č.:

Úřední záznam o vykázání

Dne v hod. využil příslušník Policie České republiky
..... svého oprávnění a podle § 44 zákona č.
273/2008 Sb., o Policii České republiky a

vykázal

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Státní příslušnost: Telefon:.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):.....

Adresa pro doručování (ulice, č. p., místo, PSČ):

ze společného obydlí:,

které obýval(a) s ohroženou osobou

Jméno a příjmení:

Datum narození: Telefon:.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):.....,

jakož i z jeho bezprostředního okolí.....,
na dobu 10 dnů.

Vztah násilné a ohrožené osoby:.....

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí:

když větší než 0 tak vypsát

Jméno, PŘÍJMENÍ, datum narození, trvalý pobyt (ulice, č.p., místo):

.....
.....
.....
.....
.....

Odůvodnění vykazání:

Zpracoval:
(hodnostní označení, jméno, příjmení, OeČ, podpis)

Rozdělovník:

Výtisk č. 1 - vykázaná osoba

Výtisk č. 2 - ohrožená osoba

Výtisk č. 3 - místně příslušné Intervenční centrum

Výtisk č. 4 - místně příslušný soud, který bude rozhodovat v případě
podání návrhu na předběžné opatření

Výtisk č. 5 - místně příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí
(pokud žije ve společném obydlí nezletilá osoba)

Výtisk č. 6 - spis

Č. j.

Počet listů:

**Úřední záznam
o provedení kontroly dodržování povinností vyplývajících
z vykazání**

Dne v hod. provedla hlídka ve složení
.....

podle § 47 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,

kontrolu dodržování povinností vyplývajících z vykazání

vydaného dne pod číslem jednacím
vztahující se na

a bezprostřední okolí společného obydlí

Další významné skutečnosti a poznámky k průběhu kontroly:

Výsledek kontroly:

Přítomnost vykázané osoby ve společném obydlí: **ANO - NE^{*)}**

Přítomnost ohrožené osoby ve společném obydlí: **ANO - NE^{*)}**

Přítomnost dětí ve společném obydlí: **ANO - NE^{*)}**

Zjištěno porušení zákazu styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou
ANO - NE^{*)}

Pokud ANO, jaké:

Přijatá opatření v případě zjištění nedodržování vykazání nebo zákazu styku nebo
navazování kontaktu s ohroženou osobou ze strany osoby vykázané:

Záznam vyhotovil:
(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEC, podpis)

^{*)} Nehodící se škrtně

DOTAZNÍK

Dobrý den,

tento dotazník, který Vám předkládám, je součástí průzkumu ve vztahu k problematice domácího násilí, s cílem zjistit úroveň odborné způsobilosti policistů Policie České republiky, Krajského ředitelství, Územního odboru vnější služby Ústí nad Orlicí pro uplatnění institutu vykazání při incidentu se znaky domácího násilí. Výsledky z dotazníku budou zpracovány do bakalářské práce, kterou zpracovávám jako student TU v Liberci. Chtěl bych Vás požádat o spolupráci, která mi bude nezbytnou pomocí při získávání potřebných informací. Jinde, než v mé bakalářské práci nebudou výsledky zveřejněny, nebudou poskytnuty žádné třetí osobě.

Odpovědi, které nejvíce odpovídají Vaší situaci, prosím označte křížkem, kdy z nabídky vyberte pouze jednu odpověď, kterou v některých případech na vyznačených místech doplňte. Vyplněný dotazník odevzdejte osobě, která Vás v této věci oslovila.

Již předem Vám děkuji za spolupráci a Váš čas.

1) Jste:

- ☐ muž ☐ žena

2) Váš věk při posledních narozeninách byl v rozmezí let:

- ☐ do 20 ☐ 21-30 ☐ 31-40 ☐ 41 a více

3) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání je:

- ☐ střední odborné ☐ úplné střední odborné ☐ vyšší odborné ☐ vysokoškolské

4) Ve služebním poměru příslušníka Policie České republiky jste v rozmezí let:

- ☐ 0-3 ☐ 3-6 ☐ 6-9 ☐ 9-12 ☐ 12-15 ☐ 15-18 ☐ 18 a více

5) Byl(a) jste proškolen(a) k problematice domácího násilí:

- ☐ NE - dále pokračujte otázkou č. 8
☐ ANO – prosím pokračujte dále v dotazníku

6) Vaše proškolení trvalo (v případě, že se nejednalo o jedno proškolení časy sčítejte):

- ☐ do 30 minut ☐ 31-60 minut ☐ 1-2 hodiny ☐ 2-3 hodiny
☐ 3-4 hodin ☐ 5-8 hodin ☐ 2 dny ☐ více jak dva dny

7) Účastnil(a) jste se proškolení k problematice domácího násilí i mimo svůj územní odbor:

- ☐ NE
☐ ANO, doplňte kde

8) V jakém případě budete sepsovat záznam o incidentu se znaky domácího násilí:

- ☐ vždy, když bude splněn alespoň jeden ze čtyř základních znaků domácího násilí (uved'te jaký)
- ☐ vždy, když budou splněny alespoň dva ze čtyř základních znaků domácího násilí (uved'te jaké)
.....
- ☐ vždy, když budou splněny alespoň tři ze čtyř základních znaků domácího násilí (uved'te jaké)
.....
.....
- ☐ po splnění všech čtyřech znaků

9) Sepisoval(a) jste někdy úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí:

- ☐ ANO ☐ NE

10) Uplatňoval(a) jste někdy institut vykázání proti násilné osobě:

- ☐ NE - dále pokračujte otázkou č. 12
- ☐ ANO - prosím pokračujte dále v dotazníku

11) Když jste uplatňoval(a) institut vykázání přizval(a) jste si v některém z případů, pro řádné objasnění věci, na pomoc nějakého specialistu (např. OSPOD, psychologa, Bílý kruh bezpečí, atd.):

- ☐ ANO – uved'te jakého
- ☐ NE

12) Může být zákonem daná lhůta pro vykázání v některém případě zkrácena:

- ☐ ANO ☐ NE

13) Domníváte se, že jste schopen(a) bezchybně zadokumentovat incident se znaky domácího násilí:

- ☐ ANO ☐ NE

14) Domníváte se, že jste schopen(a) bezchybně zadokumentovat institut vykázání:

- ☐ ANO ☐ NE

15) Jakým slovním spojením by jste nejvystižněji charakterizoval(a) úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí:

- ☐ potřebný a jednoduchý
- ☐ potřebný a složitý
- ☐ nepotřebný a jednoduchý
- ☐ nepotřebný a složitý

Děkuji za Váš čas a vyplnění dotazníku